National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
I.

National Library Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL JA REEDEL

Nr. 46 (3245) XXXV aastakäik | Kolmapäeval, 18. juunil, 1986 — Wednesday, June 18, 1986 | Üksiknumbri hind 70 senti

Lätlannad Anda Eprudzs (vasakul) ja Ruta Silins hoidmas suurt plakatit kiriku esisel: „Mälestage N. Liidu orjalaagrite martüüre". Foto: Vaba Eestlane

Crombie käis Siberist ideid saamas

Siberi eeskujud olevat rakendatavad Kanada põhja-aladel

OTTAWA — Kanada valitsuse minister David Crombie jõudis tagasi pikemalt N. Liidu külaskäigult, mida ükski Kanada minister on kunagi teinud, tuues sealt värskeid ideid ja visioone Kanada põhjapoolsele rahvale, keskkonna ja loodusvarade väljaarendamisele.

Crombie ütles, et „me oleme kannatanud selle läbi, et meil polnud mingit tulipunkti põhja-aladele, aga meil on vaja sellist visiooni". Ta reisis Leningradist Jakutskisse, Magadani ja teistesse Siberi ühiskonnakeskustesse. Ta oli isegi sõitnud põtradega.

Ta ütles, et Kanada võiks võtta mõnesuguse õppetunni N. Liidu põhja-alade majandamise poliitikast, kus on paarkümmend vähemusrahvast. Crombie ütles,

et nad on teinud seal tõesti head tööd, ühendades nende rahvuspärandi nende nõukogude kodakondsusega, nende keelega ja nende eluviisiga.

Üle 30 miljoni inimese, rohkem kui Kanadas elavad N. Liidu põhja-aladel.

Crombie ütles, et need suurepärased võimalused eksisteerivad ka Kanada põhja-aladel ehitustegevusega, tehnoloogiaga, jäämurdjatega transpordiks ja õlipuurimise varustuse rakendamiseks.

Ta arvas, et kanadalased ei mõista millises maailmaklassis me oleme tehnoloogilises mõistes.

Crombiel on kavas põhja-alade instituudi loomine, kes hakkaks tegema ettepanekuid, mis puudutavad põhja-alade inimesi, majandust ja keskkonnauurimisi, kuid see ei vähendavat seniloodud asustuste tööd; küll on selles 7—10 N. Liiduga sooritatavat vahetusvõimalust.

Kuni 1500 mälestasid küüditatuid

Küünlavalge demonstratsioon sadade legitsevate tuledega

Reedeõhtune küüditatute mälestusjumalateenistus St. Pauli kirikus oli tänavu rahvarohkem, kuna sellega tähistati teatud määral juubelit, 45 aastat on möödunud selle hirmuäratava terroriöö sündmusest. Osavõtjad täitsid suure kiriku peaosa, tõustes ligi 1500-le. Kiriku ees marssis okastraadi ja trellide taha ahelaisse seotud mees, ning kiriku uksel oli suur silt, mida hoidsid kaks lätlannat, mis meenutas tähtpäeva. Pärast jumalateenistust tõmmati üle tänava laiali silt, mis ütles, et N. Liidu korra all on hävitatud 800.000 baltlast.

Mälestusjumalateenistus algas lippude ja vaimulike tseremooniaga, ees Kanada, järgnesid sellele kolme Balti riigi lipud ja nende järel organisatsioonid oma lippudega, eriti arvukalt oli läti ja leedu skautlikke noori. Ronkäigu lõpus oli paarkümmend vaimulikku, kelle järel sammus läti peapiiskop A. Lusis.

Väga võimas luteri hümniga „Üks kindel linn ja varjupaik" juhatati sisse jumalateenistus, kus iga rahvas laulis seda oma või inglise keeles.

Sissejuhatavad sõnad luges praost A. Taul, pühakirja luges õp. U. Petersoo ja evangeeliumi õp. J. Shmits,

misjärel lauldi jällegi neljas keeles „Isamaa kogudus, astu nüüd Issanda ette".

Jutlustas õp. F. T. Kristbergs, kes rõhutas paastu tähtsust, kuna sellega seotakse end maaga, mis ära võetud ja kus täna kannatatakse. Nendega kaasaskannatamine paastu abil sisendab solidaarsuse tunde. Vaimset solidaarsust aga saavutatakse palve kaudu. Paast aga tähendab ettevalmistamist katsumistele, leidmaks mis on inimeste südames nende hingelises kõrbemaas. Kuid me ei ela vaid minevikus, vaid valmistume leidmaks mis on Jumalal meiega kavas. Mis on rahva kannatuse mõte? Sümboolselt on isegi suurem tähendus ja eesmärk. Peame vaatama enestesse, kes oleme, kuhu läheme, peame palvetama, et meie rahvas elaks edasi lootus vabadusele.

(Järg lk. 12)

N. Liidu pakkumine tehti liiga hilja

OTTAWA — Föderaalne natsi sõjakurjategijate uurimiskomisjon Kanadas on lükanud tagasi N. Liidu kutse külastada tõendusmaterjalide kogumiseks. Komisjoni liikmed ütlesid, et N. Liidu otsus möödunud nädalal koostööks ja täieliku uurimiste võimaldamiseks ei jätnud küllalt aega N. Liidu külastamiseks.

Komisjoni esimees kohtunik Jules Deschenes seadis üles täpsed nõuded enne kui ta läinuks N. Liidust tõendeid koguma, kuid N. Liit ei nõustunud siis kõigi tema tingimustega.

Komisjoni advokaadid ütlesid kirjas N. Liidu peaprokurörile Alexander Rekunkovile,

et kuna Deschenes peab andma valitsusele ülevaate juba 30. septembriks sel aastal, siis pole enam aega reisimiseks.

See otsus tõi esile N. Liidu vanema saatkonnaametniku Alexei Makarovi reageeringu Ottawas, kes hakkas süüdistama komisjoni advokaate Michael Meighen'it ja Yves Fortier'i, et nad kasutasid ajapiiri kui vabandust N. Liidu pakkumise tagasi lükkamiseks.

Komisjon loodi 16 kuud tagasi leidmaks kui palju on Kanadas natsisõjakuritegudes süüdistatuid, kuidas nad said Kanadasse ja mis võiks olla võimalik teha nende kohtu ette toomiseks.

SEEDRIORU SUVIHARI

Laupäeval, 5. juulil 1986

Pidulik Kontsertaktus algusega kell 4:00 p.l.

Vaimulik talitus: õpetaja **Oskar Gnadenteich**
Võidutule süütamine: aupeakonsul **Ilmar Heinsoo**
Langenute mälestamine: **Võitlejad, Karin Rammo, Aino Tera, Hilda Sepp, Merike Koger**

Aktuse kõne: **Markus Hess**
Tervitused — **Larry Grossman**, MPP.
Denise Timbrell, MPP.
Vabaõhukontsert: **Tamara Norheim-Lehela, Raimond Tralla, Asta Ballstadt**

Tants kell 12:15 öösel, **Georg Iltali** kapell

Vabaõhuteater algusega kel 9:00 õhtul
Eesti Rahvusteatri esitusel Aleksander Valgma

„KÕIGE KURJA JUUR"

Lavastaja: **Lydia Vohu-Viksten**
Lavakujundus: **Elmar Silm**
Muusikaline seade ja vahemängud: **Elmar Tani**
Tehniline juht: **Allan Teder**
Kaastegevad: **Lydia Vohu, Valve Tali, Linda Kukk, Linda Lõhmus, Leiki Veskimets, Erik Kastein, Esko Luksepp, Enno Õunapuu, Alan Teder**

Mõttelennul Kodumaale: kell 12:00 (südaööl) **Ivar Rammo**

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080

Inimõiguste paralleelkonverentsis Shveitsi pealinnas Bernis esindas eestlasi ÜEKN'u Mäido Kari. Konverents kestis kolm päeva. Pildil vasakult Vladimir Bukovsky, Mäido Kari ja ameeriklane Roy Godson. Foto: Maria Pedak-Kari

ÜEKN inimkontaktide foorumil

Kasutati võimalusi kontaktide võtmiseks paljude riikide esindajatega

Inimkontaktide eriteadlaste foorum algas 15. aprilli õhtul. Algas hilinemisega, sest ida blokk soovis täielikult kinnist foorumit ja lääne nõudis lahtist. Kokkulepe saavutati kui avaistung ja viimane päev otsustati avada publikule. Avaistungil paigutati ÜEKN esindaja Malta delegatsiooni selja taha. Vastaspool saali istus N. Liidu delegatsioon.

Foorumi avas Shveitsi välisminister. Oma 20-minutilises kõnes ta avaldas lootust, et inimkontaktide probleemid leiaksid lahendust, eriti et lapsed saaks ühineda vanematega. Ühe neutraalse riigi kohta oli kõne haruldaselt sisukas ja tugev oma väljendustes.

Foorumil valitses tugev julgeoleku kontroll. Bellevue Palace Hotel, kus see toimus, oli ümbritsetud politseinikest. Tõkked olid asetatud ümber hotelli hoidmaks eemale autosid ja jalakäijaid.

Sissepääsuks oli vaja kolme liiki passe. USA delegatsioon oli kogu balti delegatsiooni soovitajaks.

Passid saadi aga selletõttu, et Shveitsi valitsus tunnustas meid kui ametlikke, mitte riiklikke organisatsioone (NGO). Need andsid loa igal ajal hotellis olla. Baltlased kasutasid seda õigust fuajees viibimiseks ja delegatsioonidega kokkusaamiseks.

Baltlaste keskorganisatsioonid olid ametlikult esindatud kahe isikuga iga rahva poolt. Kuid oli ka teisi toetajaid kohale tulnud. Kokku oli lätlasi 12, leedulasi 5 ja eestlasi 2. Lätlaste hulgas oli kuus noort Münsteri läti gümnaasiumist, kellest kaks olid seal USA'st õppimas. Üks osa nende õppekavast ongi sarnastest aktsioonidest osa võtmine.

Kuus balti keskorganisatsioonide esindajat moodustasid kaks rühma delegatsioonide külastamiseks. Ühes rühmas olid Mäido Kari, Vaba Lätlaste Maailmaföderatsiooni abiesimees Linards Lukss, ja Kazys Bobelis, Balti Maailmanõukogu esimees. Teises rühmas olid Maria Pedak-Kari, I. Freimanis ja K. Klimatis.

Kohe algas kontaktide võtmine delegatsioonidega. Ametlik külastamine algas kolmapäeva hommikul. Balti materjalid olid juba enne posti teel delegatsioonidele kätte saadetud, mida korrati isiklikult kokkusaamisel. Materjal koosnes kahest osast: esiteks, üldmaterjal, mis hõlmas kolme Balti riigi olukorda ja teiseks, mis oli ühenduses eri riigi inimkontaktide probleemidega.

Esimesse kuulusid Balti Maailmanõukogu memorandum ja Kopenhaageni Manifest. Eestlaste poolt anti üle andmestik Kaisa Randpere ja Mart Nikluse olukorrast ning dr. A. Roosi poolt koostatud ja ÜEKN poolt kirjastatud raamat „Estonia — A Nation Unconquered". Tehti otsus kontsentreeruda ainult kahe isiku olukorrale, et küsimust põhjalikumalt ja mõjukamalt seletada. Lätlased esitasid põhjaliku uurimismaterjali umbes 45 nimega, kus olid täielikult dokumenteeritud faktid isikute kohta, kes on sisse andnud emigreerumise või külastamise taotlused Lätis või välismaailmas koos põhjendustega, miks need N. Liidu poolt tagasi lükati. Üle paarisaja juhtumi kohta saadi andmeid kui läti keskorganisatsioon Berni ettevalmistamiseks avaldas kuulutuse vaba maailma läti lehtedes.

Kahe ja poole päeva jooksul külastati 27 lääne delegatsiooni. Iga delegatsiooni juures oli sümpaatne vastuvõtt. Enamusel on põhimõtteks mitte esitada nimesid ametliku foorumi jooksul, vaid seda teha privaatselt kokkusaamistel N. Liidu ja ida-bloki delegatsioonidega. Nende maade arvates formaalne nimede esitamine ei anna tagajärgi. Selle seisukohaga ei ühinenud USA delegatsioon. Tihti mainiti Euroopa maade delegatsioonide poolt, et paljud pakilised perekondade ühinemise probleemid leidsid lahenduse paar nädalat enne foorumi algust. Enamus delegatsioone lubas Kaisa Randpere küsimust arutada N. Liidu delegatsiooniga. Samal ajal nad aga märkisid, et ärahüppajate perekondade ühendamine on eriti raske ja juhuslik.

Julgustust oma tegevuse jätkamiseks saadi paljudelt — eriti Inglismaa, Shveits, Prantsusmaa, Itaalia, Saksamaa, Soome ja Lihtenstein. Shveitsi delegatsioon teatas, et nad on võtnud Mart Nikluse oma ametlikku hooldatavate nimekirja.

Nõukogude Liidu suursaadik Yuri B. Kashlev pidas oma avakõne kolmapäeval, 16. aprillil. Oma kõnes ta toonitas samme, mida N. Liit on astunud, et võimaldada inimkontakte nii uute seaduste kui ka administratiivse paindlikkuse kaudu. Ta tõi näiteks, et Helsingi kokkuleppe kümme printsiipi on inkorporeeritud N. Liidu uude põhiseadusse. Ta loetles mitmeid seadusi ja määrusi millede kaudu hõlbustatakse välismaalastel kas külastada või elada N. Liidus; kuidas on vähendatud emigreerumisloa taotlemise aega ja maksu; kuidas lubade taotlemine on administratiivselt viidud kohalike agentuuride juurde ja kui palju painduvamaks on muutunud terve protseduur.

Balti delegatsioonid teadsid, et kuigi seaduste/määruste sõnastus seda painduvust väljendab, kuid praktiliselt ei ole toimunud peaaegu mingit lihtsustamist ja olukord on sama või rangem kui enne. Seda illustreerisid hästi lätlaste värsked andmed. Koostati memorandum, mis selgitas tõelikku olukorda. Memorandumi jagati kõikidele delegatsioonidele ja kohalolevale ajakirjandusele. Mitmed ajakirjanikud mainisid, et see on harukordne, kus ühele avakõnele keegi nii kiiresti reageerib tõe jaluleseadmiseks.

USA suursaadik M. Novak presideeris esimesel foorumi täistööpäeval. Õhtul ta andis baltlasile (mitte riiklike organisatsioonide esindajaile) pikema ülevaate foorumi eeltööde konverentsidest, kus peamisteks küsimusteks olid foorumi päevakord, komiteede loomine ning kui palju täisistungeid oleks avatud publikule. Samuti ta selgitas poliitlisi ja praktilisi põhjusi miks Euroopa riigid ei soovi foorumil ametlikult esitada isikute nimesid. Ta andis ülevaate punktidest ja nende põhjendustest, mida USA delegatsioon esile toob. Seal tutvustati M. Novakile Leila Millerit ja Valdo Randperet, kes olid Rootsist kohale sõitnud kontaktide loomiseks nende tütre Kaisa küsimuses. Suursaadik oli kohtumisest väga liigutatud ning andis avaliku lubaduse, et foorumi jooksul ta ametlikult käsitleb Kaisa küsimust.

(Järgneb)

Suurkohtamise ootel

Momendil ei ole selge, kas Ühendriikide president Reagan ja N. Liidu kommunstliku partei peasekretäri vahel toimub käesoleva aasta lõpul teistkordne kohtumine. Tippkohtamise võimalused pendeldavad edasi tagasi — ühel päeval tunduvad need realistlikena ja käegakatsutavas kauguses, kuid teisel päeval kerkivad taas üles ootamatud vastuolud ja huvide ristlemise tulipunktid, mille tulemusena kahe suure loodetud nõupidamine nihkub jälle mägede taha.

Kahtlemata tegutsevad mõlemad pooled oma nõuandjatega väga aktiivselt, et kohtamisele rajada vajalikke alustalasid — muidugi vastavalt oma huvidele, plaanidele ja eesmärkidele. Selles suunas võib märgata erilist aktiivsust Moskvas, kus Gorbatshov on lääneriikide vaatlejate ja välispoliitiliste ekspertide arvates lõpuks saavutanud täieliku kontrolli N. Liidu välispoliitika üle. Tema peamiseks nõuandjaks peetakse endist kauaaegset N. Liidu saadikut Washingtonis Anatoli Dobrõninit, kes tunneb Ühendriikide ja teiste lääneriikide välispoliitika südamelööke tõenäoliselt paremini kui ükski teine venelane ning kellele on antud suured võimupiirid partei keskkomitee välispoliitiliste küsimuste sekretärina.

Gorbatshovi strateegilised plaanid lähtuvad ilmselt Ühendriikide ülekülvamisest paljude ettepanekute ja plaanidega, millede eesmärgiks on võita endale läänes nii palju toetajaid kui võimalik ning avaldada sellega survet Washingtonile. Need ettepanekud ja näiliselt kompromisse taotlevad sammud puudutavad nii relvastust kui ka teisi vastastikust koostööd hõlmavaid küsimusi, mis peavad jätma mulje, et venelastel on seekord rahu kindlustamise plaanidega tõsi taga.

Moskvas nähtavasti ei saada aru, et selline palavlik tegevus ja ettepanekute rohkus tundub lääne vaatevinklist vaadatuna närvilise ja tasakaalutu ülepakkumisena. Nii teatatakse Moskvast, et nõukogude valitsus lahendab kiiresti 36 perekonna ühendamise küsimused ning võimaldab 117 N. Liidu kodanikul teistesse riikidesse emigreerumist ja omastega ühinemiseks. Läänemaailma mõjutamiseks tõmbus Moskva tagasi ka Berliini rindel, loobudes lääneriikide diplomaatide passide kontrollimisest Ida-Berliini külastamisel. Kitsendused rakendati Ida-Saksamaa nimel, kavatsedes nähtavasti kitsendada lääneriikide õigusi ümberpiiratud linnas, kuid loobuti nende rakendamisest kui läänest selle eksperimendi puhul vihast nägu näidati.

Paralleelselt Gorbatshovi katsepallidega Ühendriikide maailmaruumi kaitsevõöndi rajamise pidurdamiseks on venelased esitanud Genfis toimuvatel tuumarelvade piiramise läbirääkimistel uusi ettepanekuid. Üheks tähtsamaks ettepanekuks selles seerias on lubadus, et Moska pooldab vastastikust ofensiivsete tuumarelvade redutseerimist, kui mõlemad pooled tõotavad järgmise 15—20 aasta jooksul karmilt kinni pidada 1972. aastal sõlmitud Antiballistiliste Rakettide kokkuleppest. Kuid samal ajal on N. Liidu esindajad avaldanud isegi mõtteid, et nad on valmis nõustuma teaduslike uurimustega rakette hävitava kaitsesüsteemi rajamiseks maailmaruumi. Viimane seisukoht tundub eriti huvitavana kuna sellest võib järeldada, et Moskva on muutnud oma senist kategoorilist opositsiooni Reagani maailmaruumi kaitsevöödi suhtes.

Kuid ameeriklased on jäänud kõigi nende Kremli manöövrite suhtes näiliselt väga jahedaks, mis ilmselt häirib Moskvat eesotsas parteijuhi Gorbatshoviga, kes nähtavasti on pettunud, et tema lubadused ja ettepanekud Washingtonis loodetud mõju ei ole avaldanud. Küsimus ei seisa mitte ainult Valge Maja apaatsuses ja jahedus ses Kremli ettepanekute suhtes, vaid president Reagan astus Kremli seisukohast lähtudes väga drastilise sammu, lubades käesoleva aasta lõpul loobuda SALT II kokkuleppe tingimuste austamisest. Oma sammu põhjenduseks mainis Reagan, et venelased on pidevalt seda kokkulepet rikkunud ja ameeriklastel ei ole enam mingit mõtet sellest kinni pidada.

Jääb mulje, et mõlemad pooled on viimaste nädalate jooksul rääkinud rohkem ja tõotanud enam kui vastaspool on suutnud ära seedida. Ning sellest tingituna tunduvad ka tippkohtamise võimalused lähedasena või kaugena — vastavalt sellele kuidas meeleolud Moskvas Washingtonis parajasti juhtuvad olema. Kreml näib suurkohtamise suhtes olevat eriti sensitiivne, käsitades seda küsimust teataval määral surveavaldusena Valgele Majale ja Washingtonile. Kui mõni Gorbatshovi manööver Ühendriikide pealinnas loodetud mõju ei avalda, siis kostab Kremlist kohe kahtlevaid hääli Reagan-Gorbatshovi kohtamise suhtes. Kuid Valge Maja on nende ähvarduste suhtes jäänud külmaks ja vaatamata paljudele ähvardustele ja meelitustele jääb siiski mulje, et mõlemad pooled on sunnitud maailmas valitseva üldise arvamise survel nõupidamise korraldama — kas see neile meeldib või ei meeldi.

K. A.

Kommentaar

Domino-efekt

Pärast Ühendriikide sõj
väljatõmbamist Vietnami
laialttuntud poliitik ütles:
**„Nüüd on maailmas a
suurvõim, ja see on N
Liit."**

Kahjuks ma ei mäleta
see laialttuntud poliitik, k
tarkusega välja tuli — ku
mõni teine meist teab.

Nii või teisiti, kes iganes
tal oli õigus.

Ühendriigid pole amm
suurvõim. Tasapisi, mär
pikkamööda on kadunud
kide au ja hiilgus — alat
latest Jalta ja Potsdami
aatomsaladuste ärajagam
gudest ja kõnedest, lubad
sündmustest, Vietnamist j
gatest — kuni tänapäeva
nam ja Watergate viisid
kide sõjalise võime ja
väärtuse peaaegu nullini.
mi veterane pilluti mudag
sident sunniti häbiga am
kuma).

Ühendriikide poliitikal
ega eesmärki. Ühendriigi
sündmustele reageerinud.
rinud kartlikult ja sageli
tult, nagu on hiljem
Ühendriikide sõjaeelne ja
ne poliitiline ekslemine
täielikult olenev Nõukog
sammudest ja Iisraeli ri
dest.

Seesugune pole suurvõ

Ühendriikide valitsus o
pool sajandit, aasta-aast
kinnitanud, et ta ei tunnu
Läti-Leedu riikide an
Nõukogude liidu poolt. E
mastusväärne fakt on ho
lastega ‚summiteerides'
saladuses kui oma allv
plaanid!

Ühendriikid kardavad
ne SS-mehe matusepaika
ge üht põgenevat Ukra
meest veest välja tõmma
surmast päästa . .

Suurvõim ei karda, e
teiste soovidele, ei suuru
ta, ei põikle. Suurvõim
sündmusi, millele reagee
loob sündmusi ise.

★

Ühendriigid said väga
valt haavata Vietnamist
sega. Seal kujunes pär
kord palju halvemaks, k
tud arvata. Domino-teoo
line! Domino-efekt haka
ma Kesk-Ameerikas.
Ühendriikidele kasvab
Mehhikoni. Marksistliku
õõnestavad kogu Kariib
ba. Mõne aja pärast võiv
riigid leida, et lõunapoo
rid on kõik punast värv
de satelliidid.

Ühendriikide vastuakt
kannud ja kannavad e
riklastele omaseks saa
seid — liiga vähe ja l
Mineeritud Nikaraagua s
‚kontrade' poolt ühel sil
jakuulutatud teine Nika
litsus — on mahamaetu
sed . . .

Ühendriikide suurus,
jandus, tehniline geeniu
nud sõjaväe moraal
võimsus õigustaks sell
kindlasti suurvõimu nim
dagi tähtsat puudub. R
musel puudub ‚soome sis
le rahva viis sõtta kün
tugevama vaenlase va
mis on afganistani mu
salapärane jõud — aa
panna jõhkrale terrodil

★

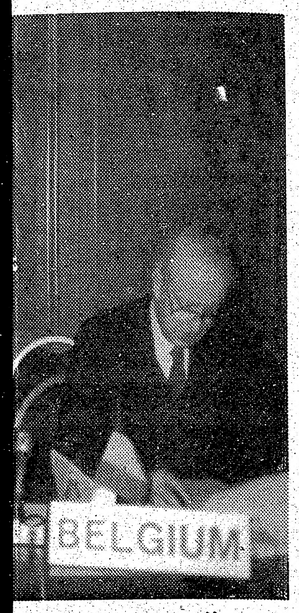

esindas eestlasi ÜEKN'u
Vladimir Bukovsky, Mäi-
Foto: Maria Pedak-Kari

...e riikide

**...htul. Algas hilinemisega,
...dis lahtist. Kokkulepe saa-
...ule. Avaistungil paigutati
...saali istus N. Liidu dele-**

...etlikku hooldatavate nimekirja. Nõukogude Liidu suursaadik ...ri B. Kashlev pidas oma avakõ... kolmapäeval, 16. aprillil. Oma ...nes ta toonitas samme, mida N. ...t on astunud, et võimaldada ...nkontakte nii uute seaduste kui *administratiivse* paindlikkuse ...du. Ta tõi näiteks, et Helsingi ...kuleppe kümme printsiipi on ...orporeeritud N. Liidu uude põ...eadusse. Ta loetles mitmeid sea...si ja määrusi millede kaudu hõl...statakse välismaalastel kas külas...a või elada N. Liidus; kuidas on ...endatud emigreerumisloa taot...nise aega ja maksu; kuidas luba... taotlemine on administratiivselt ...dud kohalike agentuuride juurde ...kui palju painduvamaks on muu...nud terve protseduur.

Balti delegatsioonid teadsid, et ...igi seaduste/määruste sõnastus ...da painduvust väljendab, kuid ...aktiliselt ei ole toimunud peaaegu ...ngit lihtsustamist ja olukord on ...ma või rangem kui enne. Seda ...ostreerisid hästi lätlaste värsked ...dmed. Koostati memorandum, ...s selgitas tõelikku olukorda. Me...orandumi jagati kõikidele dele...atsioonidele ja kohalolevale aja...rjandusele. Mitmed ajakirjanikud ...ainisid, et see on harukordne, kus ...ele avakõnele keegi nii kiiresti ...ageerib tõe jaluleseadmiseks.

...JSA suursaadik M. Novak pre...eeris esimesel foorumi täistöö...eval. Õhtul ta andis baltlasile ...itte riiklike organisatsioonide ...ndajaile) pikema ülevaate fooru... eeltööde konverentsidest, kus ...amisteks küsimusteks olid fooru... päevakord, komiteede loomine ...ng kui palju täisistungeid oleks ...atud publikule. Samuti ta selgi... ...s poliitilisi ja praktilisi põhjusi ...iks Euroopa riigid ei soovi foo...mil ametlikult esitada isikute ni...esid. Ta andis ülevaate punkti...st ja nende põhjendustest, mida ...SA delegatsioon esile toob. Seal ...tvustati M. Novakile Leila Mille... ja Valdo Randperet, kes olid ...ootsist kohale sõitnud kontaktide ...omiseks nende tütre Kaisa küsi...uses. Suursaadik oli kohtumisest ...ga liigutatud ning andis avaliku ...baduse, et foorumi jooksul ta ...metlikult käsitleb Kaisa küsimust.

(Järgneb)

Kommentaarid

Domino-efekt

Pärast Ühendriikide sõjajõudude väljatõmbamist Vietnamist, üks laialttuntud poliitik ütles:

„Nüüd on maailmas ainult üks suurvõim, ja see on Nõukogude Liit."

Kahjuks ma ei mäleta, kes oli see laialttuntud poliitik, kes sellise tarkusega välja tuli — kuid küllap mõni teine meist teab.

Nii või teisiti, kes iganes ta oli — tal oli õigus.

Ühendriigid pole ammu enam suurvõim. Tasapisi, märkamatult pikkamööda on kadunud Ühendriikide au ja hiilgus — alates rumalatest Jalta ja Potsdami lepetest, aatomsaladuste ärajagamisest, tegudest ja kõnedest, lubadustest ja sündmustest, Vietnamist ja Watergatest — kuni tänapäevani. Vietnam ja Watergate viisid Ühendriikide sõjalise võime ja moraalse väärtuse peaaegu nullini. (Vietnami veterane pilluti mudaga ja president sunniti häbiga ametist lahkuma).

Ühendriikide poliitikal pole sihti ega eesmärki. Ühendriigid on vaid sündmustele reageerinud. Reageerinud kartlikult ja sageli mõistmatult, nagu on hiljem selgunud. Ühendriikide sõjaeelne ja sõjajärgne poliitiline ekslemine on olnud täielikult olenev Nõukogude Liidu sammudest ja Iisraeli riigi soovidest.

Seesugune pole suurvõimu tee.

Ühendriikide valitsus on peaaegu pool sajandit, aasta-aastalt meile kinnitanud, et ta ei tunnusta Eesti-Läti-Leedu riikide annektsiooni Nõukogude Liidu poolt. Ent see armastusväärne fakt on hoitud venelastega ‚summiteerides' suuremas saladuses kui oma allveelaevade plaanid!

Ühendriikid kardavad mõnekümne SS-mehe matusepaika ja ei julge üht põgenevat Ukraina meremeest veest välja tõmmata ja teda surmast päästa . .

Suurvõim ei karda, ei kohaldu teiste soovidele, ei suurusta, ei peta, ei põikle. Suurvõim ei oota sündmusi, millele reageerida, vaid loob sündmusi ise.

☆

Ühendriigid said väga-väga sügavalt haavata Vietnamist taganemisega. Seal kujunes pärastine olukord palju halvemaks, kui oli juletud arvata. Domino-teooria oli tõeline! Domino-efekt hakakb ilmnema Kesk-Ameerikas. Vastuolu Ühendriikidele kasvab Panamast Mehhikoni. Marksistlikud termiidid õõnestavad kogu Kariibide maariba. Mõne aja pärast võivad Ühendriigid leida, et lõunapoolsed naabrid on kõik punast värvi Nõukogude satelliidid.

Ühendriikide vastuaktsioonid on kannud ja kannavad edasi ameeriklastele omaseks saanud tunnuseid — liiga vähe ja liiga hilja! Mineeritud Nikaraagua sadamad ja ‚kontrade' poolt ühel sillapeal väljakuulutatud teine Nikaraagua valitsus — on mahamaetud mälestused . . .

Ühendriikide suurus, tugev majandus, tehniline geenius, paranenud sõjaväe moraal ja relvade võimsus õigustaks sellele riigile kindlasti suurvõimu nime, kuid midagi tähtsat puudub. Rahva enamusel puudub ‚soome sisu', mis selle rahva viis sõtta kümneid kordi tugevama vaenlase vastu. Sama, mis on afganistani mujahideenide salapärane jõud — aastaid vastu panna jõhkrale terrodile.

☆

Tänavused Toronto Eesti Keskkooli lõpetajad ja õpetajad. Esireas vasakult Heiki Altosaar, Tiia Pihl, Alar Petersoo, Monika Roose, Marcus Tamm, Erika Meipoom, Toivo Träss, Kai Rannik, teises reas Piret Komi, Jutta Puhm, koolijuhataja Edgar Marten ja Endla Komi.
Foto: Vaba Eestlane

N. Liidu ettepanek Norrale

Ehitada raudtee Koola poolsaarelt Kirkenesi

Nõukogude suursaadik Oslos, Dimitri Poljanski leiab, et Norra põhjaosa tuleks ühendada vene raudteevõrguga. N. Liit leiab olevat täiesti mõeldava, et ehitatakse raudteeliin näiteks Murmanski ja Kirkenesi vahele, leiab saadik.

Pole mingit kahtlust, et Poljanski on volitatud pinda sondeerima „kõrgemalt poolt", sest endise poliitbüroo liikmena peaks tal olema häid sidemeid ka praeguste võimuritega. Venelane juhib tähelepanu asjaolule, et Murmanski piirkond on tihedalt ühendatud ülejäänud vene raudteevõrguga. Seega soodustaks raudteeühendus N. Liidu ja Põhja-Norra vahel turismi mõlemas(!) suunas.

Norralased uurivad ettepanekut, kusjuures lähtutakse majanduslikest, sõjalistest ja regionaalpoliitilistest seisukohtadest. Norra raudtee ei lähe kaugemale põhja kui Bodösse, mis asub umbes Gällivare kõrgusel Rootsi poolel.

Pärast seda esineb mägesid ja fjorde niivõrd suurel määral, et Norra Riigiraudteedel on läbipääs tülikas — igal juhul kulukas.

Narvikist on norralastel võimalik kasutada rootsi raudteid kui tahetakse sõita lõuna poole. Kuid kaugemal põhjas on lennuühendused ja laevaliin „hurtigrutten" piki Norra rannikut ainsad mugavad sidevahendid laia maailma.

Venelaste ettepanek oleks seega kolmandaks reisialternatiiviks.

Poljanski kohaselt olevat taoline raudtee „sõprussidemeks" ida ja lääne vahel. Kuid mitte ainult seda, liin teeniks ka majanduslikke otstarbeid

ja transporteeriks näiteks Koola poolsaarel kaevandatavat maaki Kirkenesi pelletsi-tehastesse.

Regionaalpoliitilisest seisukohast on ettepanek norra poliitikutele väga huvitav, sest Põhja-Norras puuduvad kandejõuga tööstused, mis annaksid elanikele kindlat tööd.

Esimene reaktsioon Norra tööstusministeeriumi poolt oli samuti positiivne.

Kriitika venelaste ettepanekule tuleb muidugi sõjaväelaste ringkondadest.

„Sõjalis-strateegilisest vaatevinklist on raudteeühendus Murmanski ja Kirkenesi vahel kahtlane", ütleb Riigikaitse ülemkomando staabiülem Oslos, kindralleitnant Alf Granviken. „Kui taoline raudteeühendus teostuks, peame me täpselt välja arvestama, milliseid kontrollmenetlusi peab kasutusele võtma.

Sest venelased tungiksid sel juhul üht õlgapidi Norrasse sisse", toonitas ta.

Muidu aga ütlevad välisvaatlejad Oslos, et norralased vaevalt sõlmiksid mingit raudteeühenduse lepingut N. Liiduga ilma oma Nato-liitlaste nõusolekuta. Ja vaevalt oleks sealtpoolt nõusolekut oodata. Kuid teisest küljest toimiks raudteed mööda õlaga sissetung ka teises suunas . . .

Ühendrikidele õigustatud positsioon oleks siiski taassaavutatav. Mitte sõjalise võidu taotlemisega Nõukogude Liidu üle, vaid vaenlase osalise või täieliku vaimse varisemise tõttu. Nõukogudel on väga suuri sisemisi nõrkusi ja üks suuremaid neist on side oma satelliitidega Ida-Euroopas ja mujal. Ainult nõukogude sõjaväe surve ja parteipoliitiline politsei hoiavad rahu ja korra alal plahvatuspingsas vabadusjänustes rahvastes.

Side ja ‚vennalik sõprus' on olnud Nõukogude Liidule ülima tähtsusega ja see on deklareeritud nn. Brezhnevi doktriinis:

„Kui sisemised ja välised jõud, mis sotsialismile vaenulikud, püüavad mõne sotsialistliku maa arengut pöörata kapitalistliku ühiskonna suunas, kui sotsialism tähendatud maal ja sotsialistlik ühiskond kui tervik on ähvardatud — siis see pole ainult selle vaatlusaluse maa probleem, vaid kõigi sotsialistlike maade ühine probleem . . . Seega seesugune aktsioon, nagu militäärne abi vennalikule maale, et kõrvaldada ähvardust sotsialistlikule süsteemile, on üks erandlik samm, mis on dikteeritud vajandusest. . ."

Oleme võinud tunnistada selle väga tähtsa doktriini kiiret rakendamist Euroopa riikdes, Afganistanis ja nüüd ka Lõuna-Jeemenis.

Ühendriikidele õigustatud positsiooni taassaavutamiseks ja kogu maailmale õnnistuseks oleks Ühendriikide presidendi otsus — MURDA BREZHNEVI DOKTRIIN!

Vallutada üks territoorium Nõukogude globaalsest süsteemist — antud juhul Nõukogude sõjabaas Kesk-Ameerikas — NIKARAAGUA.

Võit vapustaks kogu Nõukogude Liidu satelliitide struktuuri ja põhjustaks nende seas domino-efekti. Võit hävitaks idülli Nõukogude võitmatusest ja kommunismi võidust, kui ajaloolisest paratamatusest.

R. Riga

Kultuurivahetus käimas

Tallinnas avati 27. mail Göteborgis, Rootsis eluneva maalikunstniku Erik Haameri kunstinäitus Kadrioru lossis asuvas kunstimuuseumis, kus avamisel viibis ka kunstnik ise. Näitusele oli Rootsist saadetud 20 suuremõõdulist E. Haameri maali, osalt kunstniku enese, osalt aga eraisikutelt Eestisse saatmiseks laenatud tööd.

Vahendajaks oli Balti Instituut Stokholmis, millise külaliseks oli omaaegselt Stokholmis nõukogude spordiajakirjanik Lembit Kolk Tallinnast, kes esines ettekannetega spordist ja malest.

Pärast Estivalil esinemist sõitis Eestisse ja andis seal 8. mai õhtul kontserdi Saksamaal elav eesti kitarrist Boris Bagger. Kontsert toimus VEKSA Ühingu vahendusel. Tema kunstist oli osa saanud saalitäis inimesi, kuna kitarrimäng võidab Eestis üha enam suurenevat populaarsust ja huvilistel oli olnud õpetlik jälgida interpeedi mängu viimistletust, rütmikust, karakterite- ja nüanssideküllust, dünaamilist diapasooni. Rida klassikuid olid andnud tunnistust kitarristi hiilgavaist tehnilistest võimetest, kuid kuulajaid oli lummanud hoopis enam tema musitseerimisrõõm ja võrratu tõlgenduslik isikupära, ütles viiuldaja Ines Rannap tema kontserti kirjeldades.

Tänavune esimene „Rahvuslik Kontakt"

REE väljaandel ilmuvas ajakirjas kirjutavad E. Kokk „Olof Palme mälestuseks", H. Kauri „Kõrvalseisja arutlus keelest", Liidia Altosaar-Pekka luuletus „Tantsumägi", R. Rebas „Enno Hallek — kultuuriauhinna 25. laureaat", L. Tuulse „Karin Saarseni loomingust", Kersti Merilaas „Viimne paat", A. Mägi „Kersti Merilaasi mälestades", „Estival 86 kutsub", A. Moor „Fridebert Tuglas — eesti kõige rahvusvahelisem prosakirjanik", A. Hansson „Turistina Tallinnas", E. Ridala „Maailm ja meie", J. Adila „Liibüa — terrori kants", J. Kangur „Rohi kivi all", öeldes artikli lõpus: „Meie ei jõua seda kivi ära veeretada, aga meie saame seda ehk siiski natuke kergitada, et lasta pääseda kivi alla natukenegi seda vaimset klorofülli, mida kivialune rohi nii hädasti vajab. Aga ei tea kuidas."

Johan Tarmet — parim kaaslane Rootsi sõjaväes

Johan Andres Tarmet

Rootsis on kahekümne aastaringis noormeestele sõjaväeteenistus kohustuslik. Nii pidi ka Johan Andres Tarmet oma kolmanda aasta õpingud Stokholmi Kõrgemas Tehnikaülikoolis aastaks katkestama ja alustama sõjaväeteenistust.

Hiljuti kirjutasid kohalikul ajalehed ja tõid ära noormehe foto, et Johan Tarmet, kes teenib kahurväes, on radarigrupi väljaõppega ja parim täpsuskütt on valitud rügementide ühingu poolt Gotlandil medali vääriliseks, kelle foto paigutati ajaloolisele seinale järglastele eeskujuks. See on eestlasele Rootsis suur au.

Valiku motiveeringuks oli, et peale heade hinnete oli Johan Tarmet igas olukorras ka hea kaaslane, olgu metsas, päikeses ja vihmas, kasramuteenistuses või vaba ajal. Ta oli alati abivalmis, kui mõni aparaat või masin ei funktsioneerinud — küsitagu vaid Tarmeti käest, kes pani täpsuse, huumori ja suure huviga asjad jälle käima. Tal ei olnud mingit tarvidust kaaslaste arvel nalja teha.

Oma sõjamehe karjäärist loobumisega jäi Visbysse teatud pettumus, aga ta pidi kiirustama Saksamaale Goethe Instituuti keeletäiendamise otstarbel, kuna saksa teadlastel on häid tehnilisi raamatuid, mida ta vajab edasiõppimisel. Praegu on ta praktikal ASEA firmas auhinnad seinal reas rippumas, millede omanik ei kahtle Eesti vabanemisse, mistõttu eesti keel on tal selge nii sõnas kui ka kirjas.

ET

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

majanduslikke päevaprobleeme

Eesti käsitööde laud St. Petersburgis peetud rahvuste näitusel.

Kas inflatsioon või deflatsioon?

Majandusliku tuleviku ennustamine on väga riskantne, kuna majanduse käik oleneb peale puht majanduslike tegurite veel paljudest psühholoogilistest ja poliitilistest teguritest.

Senini ei ole teada ühtegi avalikkuses esinenud ennustajat, kelle ennustused on pidevalt täppi läinud. Paljusid on tõstetud aupjedestaalile kui nende üks või teine ennustus on täppi läinud, kuid järgmise ennustuse ebatäpsus on nad sealt uuesti minema pühkinud.

Majandusliku tuleviku ennustamine on aga väga vajalik ja möödapääsematu tegevus. Selletõttu on alati huvitav kuulata suhteliselt edukate ennustajate prognoose.

Üheks sääraseks meheks on Andrew Willman, kes on Noram Capital Management Inc. president ja investeerimisfondi haldaja. Ta on Euroopas sündinud ja üles kasvanud, tegutsenud investeerimise alal nii Euroopas, USA-s kui ka Kanadas. Tema seniste saavutuste hulka kuulub 1981. aasta sügisel tehtud ennustus, et pikaajalisi obligatsioone (bonds) on õige aeg osta, mis käis tol ajal üldise arvamise vastu. Need, kes seda kuulda võtsid teenisid oma investeeringuga väga hästi, keskmiselt 35% aastas.

Willmani ennustus on, et selle aasta lõpul inflatsioon hakkab jälle tõusma ja kestab kaks kuni kolm aastat, millele järgneb deflatsioon ja isegi depressioon juhul kui poliitikud seda ei püüa vältida.

Tema mõttekäik kulgeb järgmiselt. Põhilised vabamajanduse tegurid ütlevad meile, et majandus on „väsinud" peale pikka tõusu. Peamiseks näitajaks on see, et võlga on kole palju — kõik vabamajanduse riigid on elanud ülejõu. Ta on veendunud, et kui poliitikutel on valik inflatsiooni ja deflatsiooni vahel, siis valivad nad esimese, kuna deflatsioon ja depressioon tekitavad suuremaid ühiskondlikke pingeid kui inflatsioon. Oli see ju 1930-te aastate depressioon, mis Hitleri Saksamaal võimule aitas ja millele järgnes II maailmasõda oma tohutute inimelude ja materjaalsete kaotustega.

Kui vaatame USA keskpanga (Federal Reserve Board) hiljutist rahanduslikku poliitikat, siis on see olnud väga ekspansiivne —

käibelolev rahahulk (M1) on pidevalt suurenenud kiiremini kui USA majandus on kasvanud, mis on inflatoorne.

Selle abil hoitakse praegust majanduslikku kasvu käigus.

Õlihindade kiiret langust viimaste kuude jooksul loetakse paljude majandusteadlaste poolt positiivseks nähtuseks majanduses, kuna see vähendab ettevõtete energiakulusid ja tootmiskulusid üldse. Samuti jääb tarbijatel raha üle energia kulude arvel muude asjade ostmiseks. Willman aga on mures selle üle, et õlihindade kiire languse kaudu paljude pankade olukord on kriitiliseks muutunud, sest paljude laenude tagatiseks on mitmesugused õlitooted või veel maa sees olev õli, mille väärtuseks laenu tegemise hetkel oli 30 USA dollarit vaadist või rohkem. Meile kõige tuntuimaks näideteks on kaks Alberta panka, mis hiljuti uksed sulgesid, kuna liiga palju laenusid oli tehtud õlifirmadele, mis olid muutunud maksujõuetuiks.

See, mis juhtus Albertas, on mitmekordselt juhtumas maailma taustal. Riigid nagu Mehhiko ja Nigeeria on õlihindade kiire languse tõttu kaotanud palju oma sissetulekust

Ning selletõttu ei ole võimelised oma laenusid, isegi mitte laenude intresse võlaandjatele tasuma.

Likviidsuse kriisi takistamiseks, suurendatakse rahahulka nagu ülalpool mainitud.

Mis on siis tekitanud õlihindade languse? Enamus näib ajavat seda OPEC-i õlikartelli lagunemise süüks, kuna iga kartelli liige püüab maksimaalselt õlimüügi kaudu omale sissetulekut hankida. Willman aga leiab põhjuse laiemas geopoliitilises olukorras. Tema arvates Kesk-Ida olukord on nagu püssirohutünn, mis igal hetkel võib plahvatada. Iraan on sõda võitmas Iraagi vastu. Nõukogude Liit teatavasti toetab Iraani, kus leidub väga tugev kommunistlik partei.

Saudi Araabia omakorda kardab Nõukogude Liidu ja Iraani ekspansiooni ning toetab oma rahadega Iraaki, sest kui Iraak võetakse üle Iraani poolt, on tõenäolik, et Saudi Araabia on järgmine riik Nõukogude Liidu ja tema klientide ekspansiooniplaanides. Saudi Araabias on suurimad õlivarud Kesk-Idas, see on maa-alalt suurimaid riike selles piirkonnas, kuid väga väikese elanikkonnaga, mis ei ole suuteline kaitsma oma piire vägevamate naabrite vastu.

Järelikult Saudi Araabia peamised huvid ei seisa mitte selles, et säilitada oma osa maailma õliturust, vaid nendel on raha vaja, et finantseerida Iraagi sõjalist tegevust Iraani vastu.

Kui Saudi Araabia peaks langema Nõukogude Liidu või Iraani võimu alla, oleks see suureks majanduslikuks võiduks Nõukogude Liidule ja tugevaks löögiks vaba maailma riikidele. Selle võimaluse puhul võib õlihind kergesti 50-le USA dollarile vaadist tõusta. Säärase sündmuse negatiivne mõju läänemaailma majandusele on väga suur, tõenäolikult suurem kui nn. õlishokk 1973—74. Willman ennustab 1990 paiku tugevat deflatsiooni, millele eelneb 10—15%-line aastane inflatsioon ja pankade põhiline laenuprotsent (prime rate) 12—13%.

See ennustus on vastuolus paljude majanduse asjatundjate arvamisega, mis näeb ette, et järgmised 2—3 aastat on Põhja-Ameerikas võrdlemisi madala inflatsiooniga ja madalate intressimääradega ning tagasihoidliku, kuid pideva majandusliku kasvuga. Willman arvab, üheks põhjuseks, miks nii aktsia- kui obligatsiooniturg (bondmarket) on siiani tugev olnud, on USA Kongressis vastuvõetud Gramm-Rudman'i seaduseelnõu, mis nõuab USA riigeelarve tasakaalustamist lähemate aastate jooksul.

Kui USA tõesti suudab 1990. aastaks oma riigieelarve tasakaalu viia, siis sellega on üks suur latente inflatsiooni ja kõrgemate intressimäärade põhjustaja eemaldatud maailma tugevaimast majandusest.

Kahjuks on aga Gramm-Rudmani seadus antud kohtusse, kuna on USA ringkondi, kes arvavad, et see seadus käib USA põhiseaduse vastu. Kohtuotsuse langetamist on oodata eeloleval juulikuul. Kui kohus leiab, et USA põhiseadust on rikutud, siis on see väga negatiivne aktsia- ja obligatsiooniturule ja põhjustab kindlasti kauaoodatud aktsiaturu „õgvenduse". Praegust tugevat aktsiaturu tõusu seletab Willman USA keskpanga poolt loodud suure likviidsusega, mida keskpank teeb rahatrükkimise kaudu.

Mis oleks siis õige investeerimisstrateegia, arvesse võttes ülaltoodud ennustusi? Willman soovitab ümbervahetatavaid obligatsioone (convertible bonds) ja eelisaktsiaid (convertible preferred shares), kuna need ühendavad võlapaberite (obligatsioonid) ja omandipaberite (aktsiad) positiivseid omadusi. Teadagi, kui majanduses on inflatsioon, on kasulik omandipabereid omada ja kui on deflatsioon, on kasulik võla- või intressikandvaid väärtpabereid omada. Sama eesmärki võib ka saavutada sellega, et isiku varandus on jaotatud nii võla- kui omandipaberitesse. Willman aga väidab, et ümbervahetatavad väärtpaberid annavad paremaid tagajärgi. Põhjus, miks nad populaarsed ei ole, on see, et nad on komplitseeritud ja paljud ei saa nende toimest õieti aru.

Tarvo Toomes

Kombinatsioonid hüpoteekidega

Majademüüjad lubavad sageli, eriti uute majade puhul, hüpoteeklaene (mortgage) protsendimäääradega, mis on tunduvalt madalamad rahaturul üldiselt kehtivatest hüpoteeklaenude protsendimääradest.

Millega seletada sellist teguviisi, kuidas on see võimalik?

Nii näiteks lubatakse seitsmeaastase tähtajaga hüpoteeklaenu 9 protsendiga, samal ajal kui sellise hüpoteeklaenu intressimäär on üldiste turuhindade kohaselt 13 prots. Umbes samalaadseid laenupakkumisi esineb ka autoostude finantseerimiseks. Mõned aastad tagasi pakuti mõnedes müügikohtades autosid müüa 13-protsendiga võlgujäävalt summalt, samal ajal kui pankadest ja teistest rahaasutustest tehtud laenudelt nõuti 17—19 protsenti intressi.

Selline madal laenuprotsent ei ole tegelikult laenajale soodustuse tegemine, vaid võib kujuneda talle väga kulukaks, mida allpool toodud read püüavad selgitada. Põhiliselt on selge, et laenuandja soovib väljalaenatud summalt ikkagi käibelolevat protsenti ja reklaamitud madala protsendi puudujäägi peab keegi kinni maksma. Turuhindadest madalamate laenuintresside määrade kasutamisel on loomulik, et majaehitajate või automüüjate kasud kas vähenevad või hoitakse need kasud normaalsel tasemel maja- ja autohindade tõstmisega.

Kasutamisele tulevad mõlemad võimalused. Võtame vaatluse alla sellise näite, kus majale jääb 60.000-dollari suurune 7-aastase tähtajaga hüpoteeklaen, mille eest nõutakse 9 prots., samal ajal kui üldine laenu turuhind on 13 prots. (25-aastane amortisatsioon). Antud juhul laenaja maksab 4. prots. vähem intressi, mis 60.000 dollari suuruselt summalt teeb aastas 2400 dollarit ja seitsme aasta jooksul 16.800 dollarit. Laenu andja ei loobu siiski sellest summast ning nõuab selle kohe sisse juba laenu andmisel.

Kuna aastased puudujäägid on sellega ette makstud 1—7-aastani, siis tuleks neid diskonteerida. Kui diskonteerida 13 protsendiga, tuleks ostmisel maksta rahas 10.622.40 dollarit (aastase liitprotsendiga) ehk 10.993.80 dollarit (kuise liitprotsendiga). Teiste sõnadega, sellises olukorras müüja-ehitaja saab 10.993.80 dollarit vähem kasu, mis tähendab, et objekti hind on selle summa võrra kõrgem. Kahjuks laenuandjad ei lepi ainult sellega.

Laenuandja diskonteerib summa selle protsendiga, mida laenaja saaks panga hoiuarvelt, näiteks 6,5% ning võiks sellel alusel nõuda laenajalt umbes 13.000-dollari suuruse summa ettemaksmist.

Kui on tegemist nn. „blended payments'iga" (kapitaliosamaksu ja kuu intressi summa on konstantne) võib olla olukord veelgi halvem. Sellisel juhul oleks võimalik teha alljärgnevat arvestust:

9-protsendilise hüpoteegi puhul on igakuine maks 503.40 dollarit, mis päigutatakse (mõtteliselt) laenaja arvele 7-ks aastaks 6,5 protsendiga. 60.000 dollari suurune laen (mõtteliselt) kasvab 13-protsendiga. Seitsmenda aasta lõpuks on (mõttelisel) pangaarvel 53.367 dollarit ning hüpoteeklaen on kasvanud umbes 141.000 dollarile. Nende kahe arvu vahe on umbes 95.000 dollarit ja kui sellest lahutada hüpoteeklaenu algsumma 60.000 dollarit, tekib $35.000 dollari suurune vahe. Kui seda 35.000 dollari suurust summat 7-aastaks diskonteerida 6,5 protsendiga, saaksime 16.000—18.000 dollarit, mis oleneb sellest, kas intress lisatakse igas kuus, pooles aastas või aastas, mida laenaja nõuab.

Madal intress läheb laenajale maksma 11.000 kuni 18.000 dollarit. On laenuandjaid, kelle nõudmised on suuremad. Hiljuti näiteks esitati antud olukorras nõudmine 11.250 dollarile.

Laenaja-ostja võib seetõttu kaubelda müügihinnast 11.250 dollarit või rohkem hinnaalandust kui ta ise hüpoteeklaenu korraldab.

Ülaltoodud hinnale võib lisanduda ka hüpoteegi kindlustus, mis antud juhul on vähemalt 900 dollarit. See jääb tavaliselt ostja maksta ning on märgitud kokkuleppes väikeses kirjas „adjustment'ide" all. Laenuandjad soovivad sageli ka kinnisvaramaksude tasumist kuu kaupa oma kätte kuigi kinnisvaramaksud on maksetavad kahekuise või pooleaastase ajavahemiku järel. Laenuandjal on seega võimalus ettemakstud summasid omakorda välja laenata, samuti võib ta kinnisvaramaksude tasumisega hilineda, eriti siis kui karistus hilinemise eest on väiksem kui mujalt saadav protsent.

Kindlustusseltsid, kes on sageli hüpoteeklaenude andjad, nõuavad, et kinnisvara oleks kindlustatud laenu andva firma juures. Kuid sellega kaob laenajal võimalus kindlustusseltside preemiaid võrrelda ja kõige odavamat kindlustust hankida.

Kinnisvara ostja peab olulise tegurina silmas pidama, et madala hüpoteeklaenu protsendi puhul võtab laenuandja ettemakstud summalt kõrge protsendi, mis lõpuks jääb ikkagi laenaja maksta.

Käesoleva analüüsi lõpuks võiks vaadelda Toronto Eesti Ühispanga tegevust hüpoteeklaenude võtmisel. Eesti Ühispank võimaldab laenajale tasuta elukindlustust kuni 30.000 dollari ulatuses ning ei nõua hüpoteegi kindlustamist. Ning tõenäoliselt on Toronto Eesti Ühispanga hüpoteeklaenud laenajale odavamad isegi siis, kui esimese ja teise hüpoteegi intressimäärad kokku liita.

K. Meipoom
TE Ühispanga krediidikomitee abiesimees

VALVEARST NÄDALALÕPUL

21. ja 22. juunil
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

28, 29. ja 30. juunil ja 1. juulil
dr. J. Marley, tel. 921-7777

5. ja 6. juulil
dr. H. Tari, tel. 224-0402 (uus telefoni nr.)

12. ja 13. juulil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

Moment Eesti Keskko
ja Endla Komi (vasa
lõpetaja sõrmuse, mi
varjatud koolijuhataja
Ühingute Keskliidu es
jaile preemiaks raama

MONTREALI

Montreali Pensio kevadpidu

Montreali Pensionäride K
maikuus kaks pealelõunast
tulekut. Esimene neist oli
2. mail rohke kuulajaskonn
jälgisid Udo Riga huvitava
moirikast ettekannet —
tuskilde noorusmailt."

Järgmisel reedel, 9. mai
bi selleaastane viimane k
kokkutulek, pealkirjastatud
vadviisid", kus kogu ettek
osa oli Montreali Eesti Se
koos solistidega ja sõnalis
Senised klubi reedesed ko
kud on olnud tavaliselt vä
vulise esinejatega, kuid se
erand ja põhjustas ka s
erakorraliselt rahvarohke
(120).

Kevadpeo kava õppimise
ettevalmistamisega alust
varakult. Ilmataat oli sel
vaks ka ilusa sooja ja päi
telise pealelõuna varunud.
konda paluti aegsasti eel
rimisi teha, et perenais
teada toitude valmistamis
suur on osavõtt.

Perenaised olid peopäe
varakult kohal laudade üle
seks linadega katmiseks
de katmiseks. Ka saali del
nide eest oli hoolitsetud se
ja liikus hulgaliselt libl
muid putukaid, mis osav
poolt oli valmistatud. K
kaunistasid laudu ja üld
väga kevadine. Peo alg
kuulutatud kell 3 p.l., kui
hakkas juba päris varaku
jõudma sobivamate is
leidmiseks. Alguse ajaks
viimaseni rahvast täis. Si
koos külma lauaga ja k
$5.00.

Klubi esinaine J. Toom
rohkearvulist publikut, es
perenaisi, märkides mu
klubi poolaasta on hästi
nud ettekannete ja osav
Sealjuures tänas ta klub
kava koostajat H. Höövi
juhatuseliikmeid ja pere
otsas energilise L. Ojag
teisi kaasaaitajaid. Sam
ta, et 19. juunil toimub
väljasõit Granby loom
palus rohkearvulist osav
sene klubi kokkutulek

Moment Eesti Keskkooli lõpuaktusel. Lõpuklassi juhataja Endla Komi (vasakul) asetab Tiia Pihlale sõrme kooli lõpetaja sõrmuse, mis seob noore eestlusega. Osaliselt varjatud koolijuhataja Edgar Marten ja Eesti Võitlejate Ühingute Keskliidu esimees Ülo Tamre, kes jagas lõpetajaile preemiaks raamatuid. Foto: Vaba Eestlane

MONTREALI UUDISEID

Montreali Pensionäride Klubi rahvarohke kevadpidu

Montreali Pensionäride Klubil oli maikuus kaks pealelõunast kokkutulekut. Esimene neist oli reedel, 2. mail rohke kuulajaskonnaga, kes jälgisid Udo Riga huvitavat ja huumoririkast ettekannet — „Mälestuskilde noorusmailt."

Järgmisel reedel, 9. mail oli klubi selleaastane viimane kevadine kokkutulek, pealkirjastatud — „Kevadviisid", kus kogu ettekandeline osa oli Montreali Eesti Segakoorilt koos solistidega ja sõnalise osaga. Senised klubi reedesed kokkutulekud on olnud tavaliselt vähemaarvulise esinejatega, kuid seekord oli erand ja põhjustas ka selletõttu erakorraliselt rahvarohke osavõtu (120).

Kevadpeo kava õppimisega ning ettevalmistamisega alustati juba varakult. Ilmataat oli selleks päevaks ka ilusa sooja ja päikesepaistelise pealelõuna varunud. Liikmeskonda paluti aegsasti eelregistreerimisi teha, et perenaistel oleks teada toitude valmistamiseks, kui suur on osavõtt.

Perenaised olid peopäeval juba varakult kohal laudade ülesseadmiseks linadega katmiseks ja laudade katmiseks. Ka saali dekoratsioonide eest oli hoolitsetud seal lendas ja liikus hulgaliselt liblikaid ja muid putukaid, mis osavate käte poolt oli valmistatud. Kevadlilled kaunistasid laudu ja üldmulje oli väga kevadine. Peo alguseks oli kuulutatud kell 3 p.l., kuid rahvast hakkas juba päris varakult kohale jõudma sobivamate istekohtade leidmiseks. Alguse ajaks olid lauad viimaseni rahvast täis. Sisseminek koos külma lauaga ja kohviga oli $5.00.

Klubi esinaine J. Toome tervitas rohkearvulist publikut, esinejaid ja perenaisi, märkides muuseas, et klubi poolaasta on hästi õnnestunud ettekannete ja osavõtu osas. Sealjuures tänas ta klubi tegevuskava koostajat H. Höövelit, klubi juhatuseliikmeid ja perenaisi, eesotsas energilise L. Ojaga ja kõiki teisi kaasaaitajaid. Samas teatas ta, et 19. juunil toimub ettenähtud väljasõit Granby loomaaeda ja palus rohkearvulist osavõttu. Sügisene klubi kokkutulek algab 19. septembril. Veelkord soovis ta kõigile liikmeile meeldivat suvepuhkust ja et kõigil ettevõtmistel oleks „tuul selja tagant".

Sellejärele oli sõnavõtt ja söögipalvus õpetaja H. Laaneotsalt.

Õhtusöögi algul pakuti külalistele mahlajooki. Sellejärele tuli laudkondade viisi minna külmatoidulaualt söögipoolist tooma. Toit maitses suurepäraselt ja seda jätkus veel teiseks võtmiseks. Söögi järel järgnes sellele loteriipiletite müük Udo Riga energilisel korraldusel ja lühikese ajaga olidki kõik piletid müüdud. Võitudeks olid väljapandud kootud esemed, mis valmistatud J. Toome poolt, kellele tunnustuseks suure töö eest anti hästi tugev aplaus. Vaevalt oli loosimine lõpetatud, kui usinad perenaised juba laudadele kandsid õunakoogi (pie) koos jäätisega ja serveeriti kohvi.

Kavalise osas oli teadustajaks A. Pindam. Esimeseks H. Teose deklameeris kevadluuletusi esitades M. Underi „Kevad" I ja II. Järgnes D. Muru ja H. Ranne duett, kes laulsid L. Oderi klaverisaatel kolm laulu: „Sa oled mulle armas", „Kuu kumab kullala" ja „Tiiu". A. Pindam luges „Mõned minutid tervishoiuks", hästi koostatud naljalood, sest naer on ju terviseks. Teiseks esitas ta vanu meremehe laule, ise kandes kapteni mütsi ja suurt piipu suus.

Sellejärele Montreali Eesti segakoor Ingrid Tärki juhatusel laulis „Mis mulle jutustas koidiku tuul", rootsi helilooja Bergeni kompositsioon „Männikus" ja lõpuks Maimo Miido auhinnastatud laul „Mihkel". Viimane laul tuli kordamisele. Kava lõpus luges E. Tomsen veel ühe humoorika E. Enno luuletuse „Anni Annus".

Esinejad said kõik tugeva aplausi osaliseks.

Lõppsõna ütles H. Höövel, kes tänas esinejaid, publikut ja muidugi tublisid perenaisi. Ta märkis et laulukoori esinemine pensionäridele oli meeldivaks kavaliseks vaheldueks ja lootis, et see ei jää ka viimaseks samalaadiliseks.

H. H.

Usundipsühholoog Maare Tamm:

„Piibli jutustusi ei tohi laste eest kuidagi varjata"

Maare Tamm, usundipsühholoog ja teaduslik uurija on andnud välja raamatu „Barnens religiösa föreställningsvärld" (Laste religioosne ettekujutusmaailmas) (Verbumi kirjastus), mis tugineb rahvusvahelistele uurimistulemustele. Autor võtab mh. üles küsimuse, kas väikelapsi on sobiv informeerida Jeesuse ristilöömise draamast Kolgatal. Täpselt sama probleemistikuga on tegelenud ka tuntud lastepsühholoog ja -pedagoog Maria Montessori.

Maare Tamme on intervjueerinud Svenska Dagbladet'is Curt Jonasson vinjeti all „Kyrknytt" ja talle vastab Maare Tamm:

— Katoliku lapsed kasvavad üles krutsifiksiga silme ees, mistõttu nende osas ei esine mingeid raskusi. Kui katoliku lastele jutustada ristilöömisest ja ülestõusmisest, aktsepteerivad nad jutustust ilma probleemideta. Kuid lastele, kes kuuluvad teistesse usulahkudesse, võib olukord olla hoopis teine.

Maare Tamm ütleb, et lapsed, kes on ristiga harjunud ja kes on kuulnud kogu kannatusdraamat,

on teadlikud selles, et Jeesus sureb, kuid nad ühtlasi ka teavad, et ta tõuseb taas üles.

Maare Tamm leiab, et kõik Piiblis esinevad jutustused peavad seal alles olema ja jutustama omaenda keelt.

— Lapsi arvesse võttes eemaldame me nii üht kui teist. Kuid nii loome meie neile Jumala ega lase lastel endil Jumalat avastada. Andke lastele kogu jutustus! Ärge tsenseerige! Ärge teologiseerige!

Kuid teinest küljest ei tohi me ka Piibli jutustusi trivialiseerida, kuna sel juhul läheb Jumala suurus lastele kaduma, ütleb ta.

Maare Tamm tahab, et laste usuline kasvatus muutuks taas kogu rahva südameasjaks ja mitte asjaks, mida arutatakse kogudustes internselt.

— Evangeelne mõte tähendab minule isiklikult seda, et Jeesus tuli maailma kõikidele inimestele.

Ta ei sulgenud end kunagi mõne kiriku müüride vahele — sinna ei tohi ka meie teda sulgeda.

Ristiusu õpetus ei tohi minna vales suunas. Sellepärast ma ka olen kirjutanud kõnesoleva raamatu — mitte ainult kirikuinimestele vaid ka eelkoolide õpetajatele, kõrgema saadiumi õpetajatele ja vanematele.

Autor on sündinud Eestis (isa oli kirjanik Agu Kask. Toim.) ja Rootsi saabus ta a. 1950. Sõja ajal, üheksa-aastase tütarlapsena oli tema esimeseks põgenemisretkeks sõit Saksamaale. Jumal tunnetamine lapsena sõja ajal on teinud teda usus tugevaks.

— Sõjas on Jumal tohutult lähedal. Inimesel pole kellegi teise poole pöörduda, elatakse pidevas palves Tema poole.

Ma ei süüdistanud Jumalat milleski tol ajal, ega tee seda ka nüüd.

Jumal ei ole sõdade startija, toonitab Maare Tamm.

Aasta enne Saksamaale põgenemist, kaheksa-aastaselt oli Maarel kummaline religioosne elamus.

— Ühel sügispäeval sõja ajal nägin ma taevalaotusel suurt musta risti. Sain aru, et tegemist oli millegi tähtsaga. Ma jutustasin sellest nii emale kui vanaemale, kuid nad ei võtnud mind eriti tõsiselt.

Kadunud piiskop Sven Danell, kes tegutses teatud aja eesti-rootslaste hingekarjasena Eestis, jutustab ühes oma raamatus,

et mõned kalurid samuti olid näinud taevas risti.

— Kui ma seda lugesin, tugevdas see vaid mu veendumust, et ma olin üle elanud midagi äärmiselt tähtsusrikast, ütleb ta.

Maare Tamm sai ise, oma vanaema vahendusel helge kujutluse Jumalast.

— Vanema, kes kuulus apostlik-õigeusu kirikusse, tähendas mulle väga palju.

Ta kujunes mulle omamoodi eeskujuks.

Seevastu aga luterlik pilt Jumalast nagu seda jutlustatakse Rootsi kirikus, ei haara mind eriti sügavalt.

Maare Tamme veendumuse kohaselt saab laps hea kujutluse Jumalast siis, kui tal on teda armastavad vanemad, kes teda kasvatavad armastuses.

— Siis seistakse kindlalt, ka siis kui puututakse kokku halbade õpetustega. Hullem on aga olukord siis, kui pilt Jumalast on halb juba algusest peale. Seda on nimelt palju raskem kompenseerida — näiteks pühapäevakooliga.

Võimalus luua pilti Jumalast on olemas juba imiku-eas. Kujutus Jumalast on valmis ja selge umbes 20-aastaselt. Lapse suhe emasse on lapse esimene armastussuhe.

Siis kasvab armastusega ja turvalisusega esile Jumal.

— Suhe ema ja lapse vahel meenutab suhet Jumala ja inimese vahel: see on oma iseloomult ebavõrdne. Üks pooltest on väike ja väeti ning totaalselt olenev teisest poolest, kes on suur ning võimas.

Peatükis „Vastsündinu maailm" kirjutab Maare Tamm oma raamatus:

— Kui esimene periood on olnud elus positiivne elamus, igatseb laps alati selle järele ja kirjutab Jumala arvele need kogemused, mis tal olid oma esimesist hooldajaist ja kaitsjaist.

Kui lapse elamus emast on armastus, turvalisus ja kaitse, kirjutatakse need omadused Jumala arvele.

Lõpuks leiab Maare Tamm, et laste kujuntlusmaailma peaks kindlasti sisse tooma loomisjutustuse. Kui nad hiljem jõuavad kooliikka ja hakkavad kahtlema, tuleb neid edasi aidata.

Maare Tamm, elukohaga Boden, esineb Rootsi Kirikus tihti loengutega ja korraldab kursusi. Enamasti on teemaks „Lapsed ja religioon".

Toeta allkirja andmisega vaatleja staatuse nõudmist Eesti Vabariigile ÜRO's

Göteborgi kooli kevadpeol esitati muusikal

Göteborgi Eesti Kooli kevadpeol olid kõik õpilased rakendatud suuremas lastemuusikalis. Thornbjörn Egneri lasteraamatu järgi tehtud muusikal „Rahvas ja röövlid Kamomilla linnas" oli tõlkinud ja lavastanud Aho Rebas, kes oli õpetanud lastele selgeks laulud ja saatis neid klaveril.

Näidendi sisu oli põnev: kolm röövlit käivad öösiti Kamomilla linnas toitu varastamas. Nende koduloomaks on väga lepliku iseloomuga lõvi. Kuna röövlid on laisad ja lohakad, põlgavad vett ja seepi, ei viitsi koristada ega endale toitu teha, siis röövivad nad endile perenaiseks kurjavõitu tädi Sofia, kes loob majja korra. Pikapeale satuvad röövlid vanglasse, kus neile hästi meeldib: puhas tuba, hea toit ja lahke kohtlemine politseiülema ja tema proua poolt. Lõpuks saavad röövlid linna kangelasteks, kui nad päästavad põlevast majast vana Tobiase koera.

Sama näidendiga esineti Lundis Estivali lasteprogrammi raames. Mõlemas kohas oli rahva vastuvõtt väga soe ja aplaus rohke.

SPORT

Toomas Arusoo ujumistulemused

16 aastat hiljem võistleb teine eesti ujuja Edingburgh'is

1970. aastal võistles liblikujuja Toomas Arusoo Montrealist Kanada ujumismeeskonnas Briti Maailmariigi Mängudel (British Commonwealth Games) Edingburghis, Shotimaal, võites kulda ja hõbedat. Tänavu, 16 aastat hiljem võivad eestlased näha televisioonis rinnuliujujat Cindy Õunpuud Torontost võistlemas samas kohas samadel mängudel 24. juulist 2. augustini. Need on suursaavutused eesti pagulasujumise ajaloos. Nii Cindy kui ka Toomas on võistelnud mitmeil eesti ja balti ujumisvõistlustel, mis varem toimusid vägagi suurejooneliselt.

Toomas Arusoo sai oma „tuleristsed" 13-aastase noorukina aastal 1962 Balti Olümpiaadil Jõekäärul, Udoras, kus koos oli üle 300 sportlase kolmetuhandelise publiku ees. Noor poiss võitis 1500 m vabalt vanemate balti tippujujate kõrval, näidates siis juba oma võimeid.

Edasi võistles ta 1966. aastal Jamaikal, Kingstonis Briti Impeeriumi Mängudel, võites pronksmedali 200 jardi liblikujumises. Seal võistles ka Ergas Leps ühe miili jooksus, tulles seitsmendale kohale.

1967. aastal võistles Arusoo Pan-Ameerika Mängudel Winnipegis, tulles tihedas konkurentsis Mark Spitz'i kõrval teiseks 200 m liblikujumises. Võistlesid veel Ain Roost kettaheites ja J. Hennok laskmises, viimane saavutas hõbemedali.

1968. a. võistles Toomas juba olümpiamängudel Mexico City's, kuid ei pääsenud finaali.

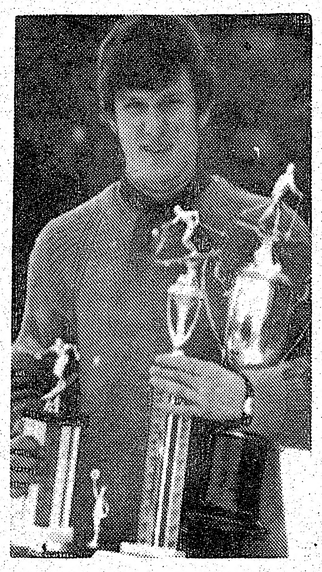

Toomas Arusoo, nagu teda tavaliselt nähti oma trofeedega.

Sellele järgneb 1970. a. IX Briti Impeeriumi Mängud Edingburgh'is, kus Arusoo oli tõeline sensatsioon. Ta võitis 200 m liblikujumise ja sai hõbemedali kompleksteateujumises. Oleks kavas olnud ka 4 x 200 m, siis oleks Arusool kokuni 2 kulda olnud. Samal võistlusel jäi Ergas Leps 1500 m jooksus 12-ndaks.

1971. a. viib T. Arusoo jälle Pan-Ameerika Mängudele Kolumbiasse, kus ta võistles liblikujumises.

Seega on Arusoo esindanud Kanadat viis korda suurtel rahvusvahelistel mängudel. Ta seisis 4—5 kohal maailmas liblikujumises.

Ujumistreenerina tegutsev Toomas Arusoo on nüüd perekonnaisa, olles abielus kanada ujujaga.

Cindyle aga loodame sama edu Edingburghi võistlustel juulis. Senini on ta olnud mitmete rekordite purustaja Kanadas ja Briti Maailmariigi tabelis ning seisab rinnuliujujana maailma tippujujate hulgas.

Võistlusujumises on N. Liit, Ida-Saksamaa, USA ja Kanada kõrval etteotsa rühkinud jälle Austraalia, Itaalia ja Prantsusmaa ujujad. Tänavused maailma meistrivõistlused peetakse Madriidis, Hispaanias 13.—24. augustini, kus Kanadast võistleb Cindy Õunpuu, kuid seal on kindlasti ujujaid ka Kodu-Eestist.

Spordimärkmeid

Los Angeleses peetud kergejõustikuvõistlusel saavutati tänavune tipptulemus kuulitõukes, ameeriklane Jim Barnes tõukas 21.88 ja tõusis sellega kõigi aegade üheksandale kohale.

☆

Fort de France'is, Martinique'i saarel jooksis Clarence Daniel (USA) tänavu esimesena 400 m alla 45 sekundit — 44,99. Kodumaal oli C. Daniel enne seda saanud 100 m 10,12 ja 200 m 20,17.

☆

Parkanos, Soomes peetud kergejõustikuvõistlusel viskas soomlane Seppo Räty uuetüübilist oda 81,72, mis on hooaja tipptulemuseks.

☆

Möödunud aastal 200 m jooksu maailma edetabelis 20,13-ga kolmas olnud 20-aastane ameeriklane Roy Martin olustas ka tänavust uut välishooaega kõrgeklassilise 20,16 sekundiga; 100 m ta jooksis ajaga 10,12.

RISTSÕNA NR. 1290

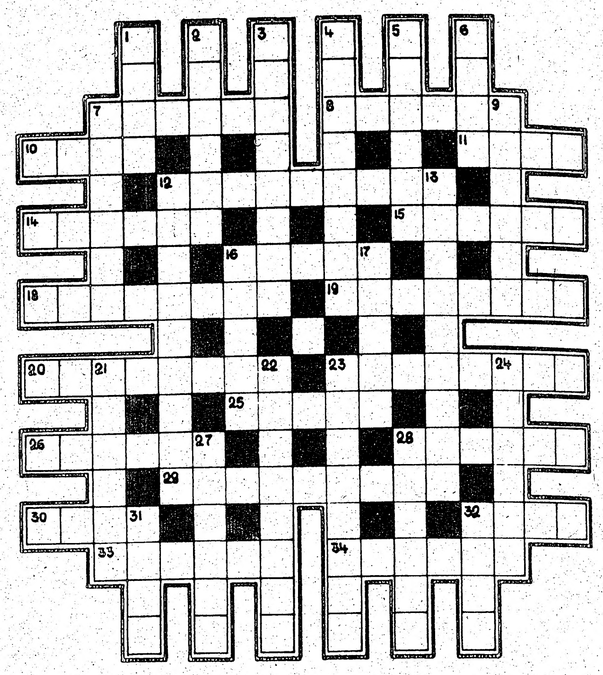

Põikrad: 7—8. Endine Kanada peaminister, eesnime esitäht ja nimi, 10. Ustav, 11. Vankriratta osa, 12. Kirjapandud mä.lestused, 14. Ungarlane, 15. Alarmi andmise vahend, 16. Hoone osa, 18. Tüse, 19. Tänavakate, 20. Eesti luuletaja saj. alguses, 23. Alammäär, 25. Teatud löök tennisemängus, 26. Segavereline, 28. Mütoloogiline olend inimese pea ja looma kehaga, ka teatud ingel, 29. Verdi populaarsemaid oopereid (eestik. nimi), 30. Kahepaikne loom. 32. Hulk puid, 33. India nimekaim kirjanik, 34. Lehtpuu.

Püstread: 1. Transport, 2. Jooginõu, 3. Tuletas meelde, 4. Vaev, valu, 5. Kahekesi, 6. Laager, 7. Tammsaare lavateos, 9. Õnnemäng, 12. Vallatu põngerjas, 13. USA kuulsamaid gangstereid sajandi esimesel poolel, 16. Teatud soojuseühik, 17. Sihtimisseade, 21. Üleaedseid, 23. Putukas, 24. Jäääjast pärinevad kivid, kruus jm., 27. Antiikaja asula Väike-Aasias, 28. Okaspuumets, 31. Kerge löök, 32. Tugev torm.

RISTSÕNA NR. 1289
LAHENDUS

Põikread: 1. Kuningas, 5. Avarii, 9. Raekojas, 10. Stsima, 12. Arukask, 13. Mekkima, 14. Seekel, 16. Sart, 19. Ulaan, 21. Lektor, 25. Ligidat, 26. Pearson, 27. Keerle, 28. Hakkliha, 29. Sonett, 30. Kallaste.

Püstread: 1. Koraal, 2. Neetud, 3. Näokate, 4. Atakk, 6. Vetikas, 7. Riisikas, 8. Isamaata, 11. Imelik, 15. Koletu, 17. Mullikas, 18. Gangreen, 20. Nädalat, 22. Oraakel, 23. Eskiis, 24. Endale, 26. Praha.

Ly Parma reisikiri

RISTLEME DARWINI JÄLGEDES

3.

Iseseisvuspäev saabus Ekuadorile augustis 1922 ja ta on nüüd vabariik, kuigi vaenulikkus piiride pärast Peruuga kestab edasi, mida rahulikult läbirääkimiste teel lahendada loodetakse. Aastane sõjaväeteenistus on sunduslik, selle alla kuuluvad kõik 18-aastased mehed. Ka koolisundus on kehtestatud hiljutiselt, varemalt oli kirjaoskuse õpetamine perekonnas ema hooleks, kes sageli ise ka oli kirjaoskamatu. Haridusalal loodetakse suurt tõusu, ülikoolegi on Ekuadoris praegu neli.

Ekuadorlaste folkloorsest varasalvest saame osa mitmete kostüümivahetustega etenduselt, milles esinevad nii mees- kui ka naisosavõtjad paljude tantsude-laulude ja pantomiimiga meie hotelli suures söögisaalis. Esinemine on hoogne, omapärane ja huvitav.

Järgmine peatuskoht Ekuadoris on 1,5 miljoni elanikuga suurim linn riigis Guayaquil, majandusala risttee ja suursadam ookeani suubuva jõe suudmes. On parajasti palmipuudepüha, rahvast tõttab kirikusse murruna, kaasas lillekimbud, kirikute treppidele aga on õnnistamiseks välja laotud igasugu aed- ja puuvilju nagu turul.

Kõige ajaloolise ja majanduslikult tähtsa kõrval jääb meelde Centro Civico moodne, ümmargune klaaskupli taoline teatri- ja kontserdihoone, mis oma ebaõnnestunud akustika, läbitilkuva katuse ja muu tõttu maksab kulude näol linnale palju raha ja praegugi pole tarvitusel remondi pärast.

„See on meie linna valge elevant, maksab palju, abi tast ei ole ja lahti me tast ei saa. Ehk keegi sooviks ära osta?" nendib meie tuurijuht humoorikalt. Ei, ostjat ei leidu.

Kuigi Guayaquil on ekvaatorist kaugemal kui Quito, on õhutemperatuur kõvasti üle +30°C, tuuribussid on õhujahutuseta ja vaid hotellis, kus õhujahutus ülemäärägi tööle on pandud, võib end mugavamana tunda. Hotelli vastas pargis on külastajaile rõõmuks oma olemise sisse seadnud 6—7 suurt iguaani (hiigelsisalikku), kes üsna taltsaina end silitada lubavad ja peost toidupala vastu võtavad. Nad on pikatoimelised ronijad, venitavad end lõpuks tüdinenult hiigelpuu tüve pidi okste vahele ja jäävad sinna magama.

GALAPAGOSE SAARTELE

Ja meie asume nüüd teele õma peaatraktsiooni poole — Galapagose saartele!

Ettenähtud kahepäevane laevasõit ookeani pidi, mis oleks 965 km retk, on muudetud lennusõiduks, see on igati tark tegu ja jätab rohkem aega saarte vaheliseks seiklemiseks. Nii jõuamegi vaid 1½-tunnilise lennusõidu järele Baltra saare lennuväljale, kust meid alul bussiga, siis mootorpaadiga toimetatakse meie nägusale laevale nimega „Jason". Meil on kena suure kandilise aknaga kabiin omaette dushiruumiga, õhujahutuse, telefoni ja muuga. Laev on küllalt väike, et pääseda kalda lähedale, ent väga mugav üldruumide poolest, mille hulka kuulub ka raamatukogu, mängupõrgu, ujumisbassein, mitu ajaviiteruumi, ning laeval on ka arst, juuksur, kinkeäri j.m. Maksimaalne reisijate arv on 200, seekordsel reisil on meid vaid 88, neist 3 kanadalast (peale meie on üks daam Montrealist), 3 kreeklast, 1 sakslane (lisaks üks USA'st), 1 Jamaicast (Belgia konsul Jamaicas) ja kõik ülejäänud USA'st (Bostonist on üks suurem grupp, Kaliforniast j.m.). Laevapersonal on 140, mis näitab, et meie eest saadi hoolitseda hästi, igapäeva kelnereidki oli, näiteks, 15.

Huvitaval kombel oli esinejate gruppki kõrgema tasemega, kui see nii mõnelgi eelmisel ristlusreisil suurema laevaga on olnud. Nii oli meil 5-liikmeline tantsuorkester, 4 nägusat tantsitari, 2 mustakunstnikku, 3 laulusolisti, kes kõik hoolitsesid õhtuse kabaree eest ja laevapersonal esitas ühel korral ka veel kreeka-ainelise õhtu folkloorsel teemal.

Reisiseltskond oli huvitav, võibolla ehk koguni ebatavaline. Näis olevat rohkem nooremaid kaasasõitjaid kui muidu, teadlasi, õpetlasi, ärimehi, aga ka tavakohast vanemat kaadrit, kellest kõbusamad siiski kõigest pingutavastki osa võtsid. Keelena oli seekordselt tarvitusel vaid üks ühine — inglise keel, kuna muuks polnud vajadustki, väljaarvatud kreeklasist koosnev laevameeskond.

(Järgneb)

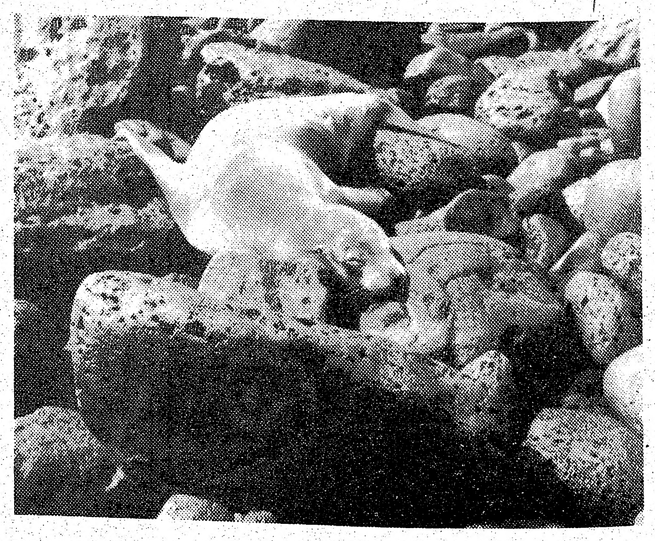

Merelõvid Galapagose laavarannal ei tunne huvi ega hirmu inimesest.

Väike muusik suure instrum
nemas kooli emadepäeval.

32. Rahvusvaheli Oberhauseni Film

Igal aastal, aprilli kuu teisel poolel toimuvale Oberhauseni Filmifestivali traditsioonile pandi alus 1954. aastal, grupi keskkoolide õpetajate poolt, kellede sooviks oli et filmide abil paremini süvendada *õpilaste teadmisi, Sellest on nüüd* kujunenud üks suuremaid ja autoriteetsemaid lühi-, joonis-, dokumentaal- ja mängufilmi festivale Euroopas ja kogu maailmas. Taolisi filmifestivale koraldatakse veel Krakovis ja Leipzigis.

Tänavune, arvult 32. Rahvusvaheline Oberhauseni Filmifestival toimus 21.—26. aprillini, millest võtsid osa enam kui kolmekümne riigi filmistuudiote tooted kõikidelt kontinentidelt.

Oberhauseni Filmifestivali konkursile oli esitatud üle 1000-e filmi, millest lõpuvõistlusele pääses ainult 85 filmi, mis iseenese eest räägib nimetatud festivali professionaalsest olemusest.

Oberhauseni Rahvusvahelise Filmifestivali ideeliseks motoks on: „WEG ZUM NACHBARN" — (TEE NAABRI JUURDE), mis tähendab, et nimetatud festivalile eelistatakse filme, mis sisuliselt kannaks endas vabaduse, demokraatia, rahu ning heanaaberliku sõpruse ideid.

Kui möödunud aastal oli festivalil esindajatud, ka „Tallinnfilmi" multifilm „HÄRG", rezhissöör Valter Uusberg, mis võitis ka Oberhauseni Filmifestivali peaauhinna, siis tänavusele festivalile ei olnud Moskva keskvõimud lubanud Eestist ühtegi filmi ega ka nende tegijaid.

Kuid Läti ja Leedu said kumbki ühe filmi saata festivalile. Esimene neist oli esindatud dokumentaalfilmiga „HOBUSERAUD ÕNNEKS!", rezhissöör Herz Frank, Riia Filmistuudio. „HOBUSE-

ILMUS

SAARLASTE ÜHING TORONTOS 1956—1986

Hind $5.— pluss saatekulu 50¢

NR. 1290

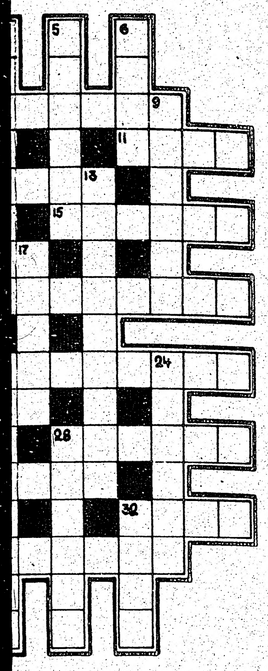

u- ja rahaühik antiikajal, 22.
edseid, 23. Putukas, 24. Jää-
pärinevad kivid, kruus jm.,
Antiikaja asula Väike-Aasias,
Okaspuumets, 31. Kerge löök,
Tugev torm.

SÕNA NR. 1289
LENDUS

Põikread: 1. Kuningas, 5. Ava-
9. Raekojas, 10. Stsima, 12.
kask, 13. Mekkima, 14. Seekel,
Sart, 19. Ulaan, 21. Lektor, 25.
dat, 26. Pearson, 27. Keerle,
Hakkliha, 29. Sonett, 30. Kal-

Sirgread: 1. Koraal, 2. Neetud,
Jäokate, 4. Atakk, 6. Vetikas,
Füüsikas, 8. Isamaata, 11. Ime-
15. Koleţu, 17. Mullikas, 18.
green, 20. Nädalat, 22. Oraa-
23. Eskiis, 24. Endale, 26.
a.

rsonal esitas ühel korral ka
kreeka-ainelise õhtu folkloorsel
al.
eisiseltskond oli huvitav, võib-
ehk koguni ebatavaline. Näis
at rohkem nooremaid kaasa-
aid kui muidu, teadlasi, õpetla-
rimehi, aga ka tavakohast va-
at kaadrit, kellest kõbusamad
i kõigest pingutavastki osa võt-
Keelena oli seekordselt tarvi-
vaid üks ühine — inglise keel,
muuks polnud vajadustki,
arvatud kreeklasist koosnev
meeskond.

(Järgneb)

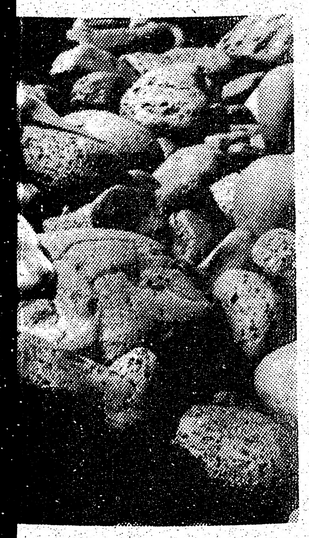

nal ei tunne huvi ega hir-

kirjandus • kunst • muusika

Väike muusik suure instrumendiga. Tähti Leesment esinemas kooli emadepäeval. Foto: Vaba Eestlane

32. Rahvusvahelisel Oberhauseni Filmifestivalil

Igal aastal, aprilli kuu teisel poolel toimuvale Oberhauseni Filmifestivali traditsioonile pandi alus 1954. aastal, grupi keskkoolide õpetajate poolt, kellede sooviks oli et filmide abil paremini süvendada õpilaste teadmisi, Sellest on nüüd kujunenud üks suuremaid ja autoriteetsemaid lühi-, joonis-, dokumentaal- ja mängufilmi festivale Euroopas ja kogu maailmas. Taolisi filmifestivale koraldatakse veel Krakovis ja Leipzigis.

Tänavune, arvult 32. Rahvusvaheline Oberhauseni Filmifestival toimus 21.—26. aprillini, millest võtsid osa enam kui kolmekümne riigi filmistuudiote tooted kõikidelt kontinentidelt.

Oberhauseni Filmifestivali konkursile oli esitatud üle 1000-e filmi, millest lõpuvõistlusele pääses ainult 85 filmi, mis iseenese eest räägib nimetatud festivali professionaalsest olemusest.

Oberhauseni Rahvusvahelise Filmifestivali ideeliseks motoks on: „WEG ZUM NACHBARN" — (TEE NAABRI JUURDE), mis tähendab, et nimetatud festivalile eelistatakse filme, mis sisuliselt kannaks endas vabaduse, demokraatia, rahu ning heanaaberliku sõpruse ideid.

Kui möödunud aastal oli festivalil esindajatud, ka „Tallinnfilmi" multifilm „HÄRG", rezhissöör Valter Uusberg, mis võitis ka Oberhauseni Filmifestivali peaauhinna, siis tänavusele festivalile ei olnud Moskva keskvõimud lubanud Eestist ühtegi filmi ega ka nende tegijaid.

Kuid Läti ja Leedu said kumbki ühe filmi saata festivalile. Esimene neist oli esindatud dokumentaalfilmiga „HOBUSERAUD ÕNNEKS!", rezhissöör Herz Frank, Riia Filmistuudio. „HOBUSERAUD ÕNNEKS!" on portreefilm ühest küla sepast. Teine oli Vilniuse Filmistuudio dokumentaalfilm „NUTAN JA LAULAN", rezhissöör Edmundas Zubawitschus. Dokumentaalfilm räägib ühe leedu naise kannatustest II Maailmasõja ajal.

32. Rahvusvahelise Oberhauseni Filmifestivali zhürii koosseisus Wolfgang Pfalzgraff, (Lääne-Saksamaa) ja liikmed Salomon Bekele, (Etioopia), Fernando Birri (Argentiina), Ajoy Kumar Dey (India), Valio Export (Austria), Nick Deocampo (Filipiinid), Laura Mulvey (Inglismaa), Ruby B. Rich (USA) Ronland Steiner (Ida-Saksamaa) ja Ekaterina Wermischewa (Nõukogude Liit) otsustasid filmide hulgast välja valida ja autasustada järgmised filmid:

Oberhauseni Filmifestivali suure peaauhinna (Grand Prize) võitis New Yorgis elavate tshiili kinematografistide kollektiivi poolt loodud dokumentaalfilm „SOMO pluss ME NÕUAME". Nimetatud film näitab praegu Tshiilis valitsevat ebastabiilset olukorda, kus rahvas nõuab rohkem vabadust ja demokraatiat.

Zhürii autasustas veel viit filmi peaauhinna väärilisena: India lühimängufilmi „Põlvkonna jätk". Kanada eksperimentaalfilmi „Juurde kuuluv . . ." pildi ja heli hea efektiga, kui need on sünkroniseeritud ja kui mitte. Brasiilia dokumentaalfilmi „Vend Tito", kus näidatakse sõjaväediktatuuri valitsenud terrorit ja selle tagajärgi. Gruusia lühimängufilmi „Ekskursioon", kus sündmustik areneb vana gruusia kirjaniku David Kladissvili majas, temanimelises kirjandusmuuseumis, mille eest kannavad hoolt tema tütred ja nende lapsed. Türgi lühimängufilmi „Yokus", kus kirjeldatakse Türgis valitsevat sotsiaalset vahekorda inimeste vahel.

Festivali zhürii märkis ära veel terve rea sisukaid ja kõrge kunstilise väärtusega filme.

Oberhauseni Filmifestivali pidulikul lõpetamisel ütles festivali direktor Karola Graman osavõtjaile ja külalistele tänusõnu ja soovis kõigiga taaskohtumist järgmisel, 33. Filmifestivalil Oberhausenis.

ILMUS

SAARLASTE ÜHING TORONTOS 1956—1986

Hind $5.— pluss saatekulu 50¢

Associated Press Ivar Ivaskist

Eesti nimi oli möödunud kuu lõpul paljude ameerika ajalehtede lehekülgedel tänu Ivar Ivaskile, kellega Associated Pressi korrespondent Waka Tsunoda oli teinud pikema intervjuu. Selle jutuajamise teemaks küll oli Oklahoma ülikooli kirjandusajakiri „World Literature Today", kuid ajakirjast rääkides ei saa mööda minna selle toimetajast Ivar Ivaskist, kes ei jäta märkimata oma eesti päritolu ja seda, et ta on eesti luuletaja.

Waka Tsunoda konstateerib, et kuigi ameeriklased teavad pommitamistest Liibanonis ja Afganistanis, ei tea nad midagi nende kunstist või kirjandusest. Kuna „World Literature Today" (WLT) regulaarselt arvustab raamatuid igast maailma nurgast, siis on Ivask sildade ehitajaks keelte ja kultuuride vahel, öeldakse Associated Pressi artiklis.

WLT kirjandusarvustajate kaader koosneb umbes 800-st inimesest, kes jälgivad ja kirjutavad retsensioone inglise keeles 72-s keeles ilmunud teostest.

„World Literature Today" asutati 1927. aastal „Books Abroad" nime all ja selle eesmärgiks oli arendada rahvusvahelist arusaamist. Esialgsest 32-leheküljelisest väljaandest on saanud 176-leheküljeline ajakiri, mis igas numbris toob umbes 300 retsensiooni lisaks artiklitele.

„See ei ole surnud informatsioon", tsiteeritakse Ivaskit. „See on elavatest inimestest, nende saavutustest, nende püüdlustest".

Erilist märkimist leiab AP artiklis ka WLT käendatud Neustadti rahvusvaheline kirjandusauhind, mille väljaandmisel ei mängi osa poliitika või geograafia (nagu tihti Nobeli auhinna juures), vaid auhind antakse puhtalt kirjandusliku väärivuse eest.

Waka Tsunoda oma artiklis toob esile fakti, et mitu kirjanikku, kes esmalt said Neustadti auhinna, on hiljem saanud ka Nobeli auhinna, kuna WLT püüab retsenseerida kõiki olulisemaid raamatuid maailmas enne kui need on leidnud laialdast tunnustust. Neustadti auhinna saanutest on hiljem saanud Nobeli auhinna Gabriel Garcia Marquez, Czeslaw Milosz ja Odysseus Elytis.

Minnes ajakirjalt üle selle toimetajale ,teatab Waka Tsunoda lugejatele, et Ivar Ivask on 58-aastane luuletaja ja moodsate keelte professor, kes valdab üheksat keelt ja on sündinud Riias. Tema isa oli eestlane ja ema lätlanna ning ta kirjutab enamuse oma luuletustest eesti keeles „mida kasutab ainult üks miljon inimest".

„See on ilus keel. Ma olen parema meelega 20-nes luuletaja eesti keeles kui ühe miljones inglise keeles", ütles Ivask intervjueerijale. „On häiriv, et nii paljude keelte olemasolu juures see ainus keel, mis väljendab minu kõige sügavamaid tundeid, on kättesaadav nii vähestele inimestele".

Ivar Ivask õppis kunstiajalugu ja võrdlevat kirjandusteadust Marburgi ülikoolis, asus USA-sse 1949 ja saavutas doktorikraadi saksa kirjanduse ja kunstiajaloo alal Minnesota ülikoolis 1951.

☆

Associated Pressi artiklile lisaks võib märkida, et kuigi Ivask kirjutab oma luuletused eesti keeles, on paljud neist tõlgitud teistesse keeltesse. Lisaks juba varem ilmunud tõlgetele tõi ungari rahvusvahelisele kirjandusele pühendatud kuukiri „Nagy Vilag" (Lai maailm) oma 1986. a. veebruarikuu numbris ära seitse Ivar Ivaski ja ühe tema abikaasa Astrid Ivaski luuletust viilunud tõlkija Geza Kepes'i tõlkes. Ungari keeles ilmusid „Hea luuletus on nagu aukudega sukk", „Neli Rõngu puud" sarjast „Laulud Astridile", „Käsi soojal kivil" ja „Mu ema suured pruunid silmad . . .". Astrid Ivaski luuletustest ilmus ungari keeles „Liivi rand".

Ivaski luulet inglise keeles leiame leedu ajakirja „Lituanus'e" (Chigaco) käesoleva aasta esimeses numbris, kus on ära toodud „Verandaraamatu" kõik teises osas „Veranda ringis" ilmunud 12 luuletust. Lisaks luuletustele annab „Lituanus" ka ülevaate Ivaski loomingust nii luuletajana kui kunstnikuna. Luuletustele kaasuvad „Lituanuses" kuus reproduktsiooni Ivaski sule- ja pliiatsijoonistustest.

Teatavasti oli Ivar Ivask üks kolmest balti teadlasest, keda austati New Yorgi Jahtklubi ruumides 3. mail Balti teadusliku ühingu AABS-i poolt korraldataval pidulikul vastuvõtul.

H. T.

Tänavused kindralkuberneri kirjandusauhinnad

Kanada kindlarkuberneri auhind anti Margaret Atwood'ile tema romaani „The Handsmaid's Tale" (Ümmardaja jutustus) eest; ta on võitnud kindralkuberneri auhinna juba varem oma luuletuskogu eest 1966. aastal.

Luule auhind anti Fred Wah'ile luuletuskogu „Waiting For Saskatchewan" eest, näitekirjanduse auhind George F. Walkerile näidendi „Criminals in Love" eest. Mitte-ilukirjandusliku auhinna sai Ramsay Cook teose eest „The Regenerators: Social Criticism in Late Victorian English Canada".

Prantsuskeelse kirjanduse laureaadid on Fernand Ouelette romaani, Andre Roy luuletuskogu, Maryse Pelletier näidendi ja Francois Ricard mitte-ilukirjandusliku teose eest.

Toetusi eesti raamatute ilmumiseks

Rootsi Statens Kulturrad (Riigi kultuurinõukogu) on vähemuskeelse kirjanduse väljandmise toetustest määranud 25.300 Rootsi krooni (ca 5000 Kanada dollarit) Eesti Kirjanike Kooperatiivile Rutt Eliaseri teose „Traktor, tellis, tuhtaa" ja Väli-Eestile Taimi Proosi raamatu „Südametunnistuse pärast" väljaandmiseks, mis käsitleb tema misjonärist isa elu ja tegevust.

Dr. K. Auna raamatust ülikooli ajalehes

Wilfred Laurier ülikooli ajalehes „The Laureate" (nr. 4. 3. aastakäik) on avaldatud Richard K. Taylori retsensioon „Faculty book review/The Political Refugees: A. History of the Estonians in Canada", vaadeldes dr. Karl Auna möödunud aastal ilmunud raamatut.

R. K. Taylor ütleb et prof. emeeritus K. Auna uus raamat annab ühe värske punkti immigratsioonile Kanadasse, eriti neist, kes olid sunnitud põgenema nende kodumaadelt.

Kui immigrandilt küsitakse kuidas talle meeldib Kanada, siis loodetakse vastust, kus öeldakse kui imeilus on Kanada ja kui õnnelik immigrant siin on. Kuid see vastus ei tulnud kergesti eesti immigrantidelt, kes tulid Kanadasse pärast seda kui nende väike kodumaa, Soome ja Venemaa vahel oli venelaste poolt okupeeritud, siis jälle sakslaste ja uuesti venelaste poolt. Põgenikud ei olnud õnnelikud Kanadas, ütleb Aun oma raamatus. Ta peab end õnnelikuks, et ta oli põgenenud paljudest ohtudest ja säilinud sõjakarmusest ja oma kohamuudatusist. Ta oli rahuldunud, et ta võis teenida oma elatise ja tal oli enamvähem normaalne elu ilma kartuseta ja ilma puuduseta.

Aga kui lootused tagasiminekuks, mida enamus eestlasi 1940. aasta lõpul ja 1950. a. omasid oli kustunud, nad veelgi mäletavad Eestit sügava tundega ja kahjatsevad, et võibolla nad ei näe seda kunagi enam.

Kriitik näitab, et dr. Aun toob esile mida paljud kanadalased näivad mitte mõistvat sellistest Balti maadest, et Eestil oli rikas kultuur enne II maailmasõda, ooperimajadega, balletikompaniiga ja teatrigruppidega igal pool. Selliste asutuste puudumine järelsõjaaegses Kanadas oli siia tulnud eestlastele suureks üllatuseks.

Teiseks üllatuseks oli sõjajärgseile immigrantidele süür huvi raha tegemiseks ja üldiseks eduks. Lõputu jutt autodest näis väsitavat paljude kanadalaste intelligentsed huvid.

Siis veel elu kommertsiaalsus, eriti jõulude puhul, mil puhul eestlased tundsid, et äri on surmanud jõulude mõtte, mis oli nende kodumaadel.

Dr. Aun ütles, et venestamise jätkumine Eestis on pidevalt eestlastele südamevaluks Kanadas. Peaaegu igaüks väljaspool kodumaad tunneb seda ja loodab, et „seal on siiski mõningat lootust, sest kui lootus on kadunud, siis on kõik kadunud."

Ooperi aastaraamat Estonia külaskäigust

Stokholmi ooperi luksusväljaandes aastaraamat 1984—1985, mis hiljuti ilmus müügile, sisaldab palju materjali möödunud aasta märtsis toimunud „Estonia" külalisetendustest.

Ära on toodud pilte ja kavaleht „Attila", „Boris Godunovi", „Lucia di Lammermoori", „Luisa Milleri" ja Velja Tormise balleti „Eesti ballaadid" etendustest. On ka kirjutus Harry Oldilt „Estonia Teater tänapäeva Eestis" teatrihoone fassaadi tushshijoonistuse ja juhatuse fotodega (EPL/KS).

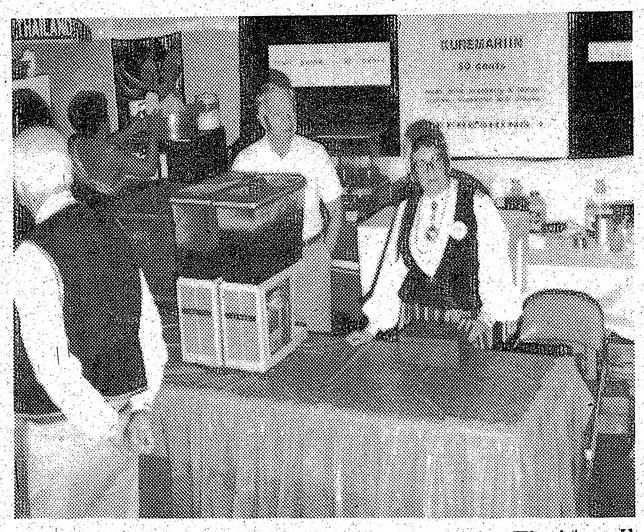

Kevadisel rahvuste näitusel St. Petersburgis, Floridas. Ilmar ja Hilma Suurkivi müügilauas.

Kesk-Floridas mälestati küüditatuid

Jaanipäeva-võidupüha tähistamine 24. juunil

Kesk-Florida Eesti Selts lõpetas oma poolaastase tegevuse kaasmaalaste järjekordse kokkutulekuga pühapäeval, 1. juunil St. Petersburgis. Kokkutulekul tähistati ühtlasi eesti rahva saatuslikke päevi 45 aastat tagasi, kus tuhandeid küüditati Eesti okupantide poolt ebainimlikus olukorras Siberi suunas ja kus vähe hiljem meie maa sai sõjatandriks.

Seltsi abiesimees Evald Pohl tuletas oma avasõnas lühidalt meelde kuidas see toimus ja meeleolusid neli päevil. Enamus koosviibijaist mäletavad neid päevi hästi.

Silvia Kirsimägi luges ette oma õe poolt kirjutatud mälestusi sõjarinde lähenemisest Võrumaale.

E. Pohla poolt meelolurikkalt ette kantud kodumaa kevadet meelde tuletavad laulud „Juba varsakabi . . ." (Priit Aardna) ja „Samblane katus" (Jüri Mandre) viisid koosolejate mõtted parematele aegadele noorusmaal.

Kokkutulekul viibis ka kaugeid külalisi, peapiiskop Konrad Veem abikaasaga ja pojaga Rootsist. Nad veetsid lühikese puhkuse päikesekülllases Floridas, olles pastor Juhan Suurkivi ja ta abikaasa külalised. Peapiiskop tervitas koosolejaid päevakohase sõnavõtuga ja ütles ka söögipalve.

Kohvilaud oli rikkalik, kohalolejate poolt kaasa toodud hea ja paremaga, nagu see on olnud igakord kombeks. Ühislaulud olid seekord kuidagi võimsamad, neid saatis Ludvig Wahter meisterlikult akordionil.

See igakuine kokkutulek oli viimaseks enne kahekuist vaheaega.

Jaanipäeva-võidupüha otsustati tähistada rohelises olemisega, kõigega, mis sinna juurde kuulub, 24. juunil kl. 11 e.l. Tarpon Spring'is. Fl., maantee US 19 ääres asuvas Anderson'i pargis.

Hiljutistest sündmustest olgu veel nimetatud emadepäeva jumalateenistust, mida teenis õp. Juhan Suurkivi. Teenistust kaunistas külakostina soololauludega Lydia Kööp, Kanadast, oreli saatel.

Ettekanne tuli eriti hästi mõjule hea ettekande ja kiriku hea akustika tõttu.

Lõpuks tuleb veel nimetada, et S. Petersburgi rahvuste selts (SPIFFS), mille liikmeskonna moodustavad üle neljakümne eri etnilist gruppi, valis oma presidendiks Norma Rebase eestlaste grupist.

Uku Maasing

KIRSIPUU VARJUS

Luuletusi 1948—49

Hind $12.— pluss saatekulu 50 c.

Müügil V. E. talituses

Kotkajärve suviharjapidu jääb ära

Meie ajalehes teatatud Kotkajärve suviharjapidu, laupäeval, 21. juunil jääb ära, kuna sama päeva hommikul saadame igavesele puhkusele lahkunud Maret Vessmanni.

Teine USA sõdur suri Lääne-Berliinis

LÄÄNE-BERLIIN — Teine USA sõdur, kes sai vigastada Lääne-Berliini diskos, suri pommitamisel saadud haavadesse. Seersant James Garns on kolmas isik, kes pommitusel surma sai, mida USA tasus õhurünnakuga Liibüale.

President Reagani lepitav kiri Gorbatshovile

WASHINGTON — USA president Ronald Reagan saatis lepitava kirja N. Liidu juhile Mihhail Gorbatshovile, tehes ettepaneku plaanitsetud suurvõimude nõupidamiseks. Kiri saadeti pärast Reagani ähvardust, et ta loobub SALT II ettenähtud relvastuse kokkuleppest, kuna N. Liit on seda kokkulepet juba rikkunud.

Soovime kõigile ilusat suve!

THE FINNISH PLACE TORONTO

The Finnish Place

5463 Yonge St. Willowdale M2N 5S1
(Finchi lähedal) — Tel. 222-7575

- ☆ SOOME KLAAS, EHTED, ROOSTEVABA, SERVIISID
- ☆ SAUNATARBED, HELIPLAADID JA PALJU MUID KINKEESEMEID
- ☆ KUMMISAAPAD ja TOATUHVLID SOOMEST
- ☆ DELIKATESSID JA PAGARISAADUSED
- ☆ ROONEEME LEIB JA PEENLEIB

Juulis ja augustis esmaspäeviti suletud.
Teisip., kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9—4

PROVIDENT REALTY LTD.
656-0011
Realtor

695 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M6C 1B2

Kinnisvaravahendusfirma

Esindaja

Tiina (Nortmaa) Martjak

Tel. kodus 653-0599

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

KARJÄÄRI VÕIMALUS KANADA SÕJAVÄES

See on teie valik, teie tulevik.

Sisseastumise määruste ja karjäärivõimaluste informatsiooniks pöörduge lähima värbamiskeskuse poole või helistage "collect" — vaadake kollasest telefoniraamatust "Recruiting". all.

See on teie parim tulevikuvõimalus.

Canada

THE CANADIAN ARMED FORCES

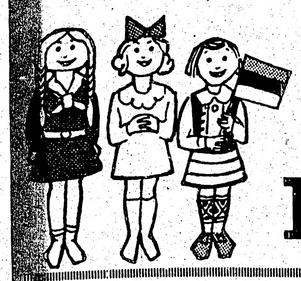

IMELIK E

„M
hed,"
täht o
küll –
E." A
ba Ee
„Su
on im
miks
imelik
su raa
kitud
dussõ
Isa
ga lel
iga risti küljes oli sini-must-v
on Eesti Vabadusristid. Kang
said niisuguse risti. See rist or

Ants oli terane poiss. Ta le
oli ring ja selle sees imelik E.

„Kas see E tähendab Eest
tas pead. „Käsi mõõgaga selle
eest. Seda E märki kandsid
võitlesid Eesti eest. Ajaleht V
ti eest."

„See on hea — nüüd ma si

VALLATU VARBLANE

Vanaema istus aias sooja kevadpäikese paistel. Ta ei saa kunagi olla tegevuseta, sellepärast ta kudus. Lõngakerad olid vanaema kõrval korvis.

Varblased ehitasid pesa. Nad lendasid ja kandsid kõrsi, paberitükke ja nöörijuppe pesakasti. Varblased on linna linnud. Nad ehitavad oma pesa sellest, mis linnas on leida.

Vanaema läks korraks tuppa. Aeda tagasi tulles kutsus ta meid kõiki vaatama. „Varblased panevad pesasse telefoni. Kui ei usu — tulge ja vaadake."

Varblane oli tõesti teinud vallatu tembu. Ta oli noka vahele võtnud lahtise otsa lõngakera küljes ja sellega pesasse lennanud. Ta istus praegugi pesas ja sikutas uu lõnga lennuaugust sisse.

„Igal naljal on omad piirid," ütles vanaema lõpuks ja tõmbas lõnga pesast välja. Ta keris sell uuesti kerale tagasi. Nüüd o varblase kord imestada. Ta istu lennuaugul, pea viltu ja ütles „Tsirk, tsirk!"

Õnnetu poiss

(Hästi lühike näidend)

Väike poiss seisab tänaval ja nutab kibedasti. Üks võõras möö duja hakkab poisiga kõnelema.

Mööduja: „Poisu, miks sa n kibedasti nutad?"

Poiss: „Sellepärast, et kõikide lastel tuleb nüüd koolivaheaeg aga minul ei tule."

Mööduja: „Mispärast siis s ei tule koolivaheaega?"

Poiss: „Sellepärast, et ma käi veel koolis."

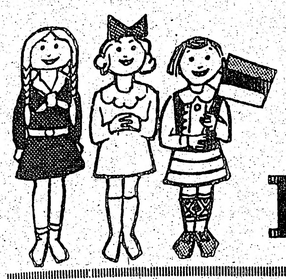

VABA EESTLANE LASTELE

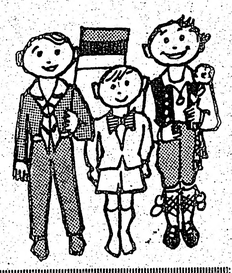

IMELIK E

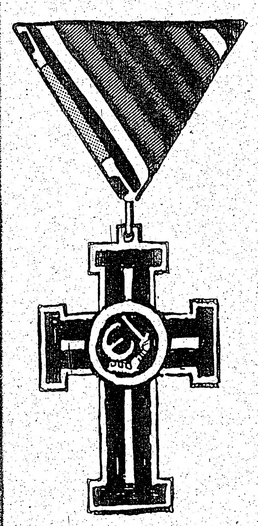

„Mina tunnen nüüd kõik tähed," ütles väike Ants. „Aga üks täht on mulle võõras. Ma tean küll — see on E. See on imelik E." Ants näitas isale E tähte Vaba Eestlase nimes.

„Sul on õigus," ütles isa. „See on imelik E. Ma jutustan sulle, miks Vaba Eestlase nimes on imelik E." Isa võttis riiulilt paksu raamatu. Selle kaanele oli trükitud raamatu nimi „Eesti Vabadussõda".

Isa avas raamatus ühe piltidega lehe. Kõik pildid olid ristid ja iga risti küljes oli sini-must-valge pael. Isa ütles: „Need on Eesti Vabadusristid. Kangelased Eesti Vabadussõjas said niisuguse risti. See rist on aumärk — vahvuse eest."

Ants oli terane poiss. Ta leidis kohe, et iga risti keskel oli ring ja selle sees imelik E.

„Kas see E tähendab Eestit?" küsis Ants. Isa noogutas pead. „Käsi mõõgaga selle E juures tähendab — Eesti eest. Seda E märki kandsid ka hiljem need mehed, kes võitlesid Eesti eest. Ajaleht Vaba Eestlane võitleb ka Eesti eest."

„See on hea — nüüd ma siis tean," ütles Ants.

Vanaema jutustus

Vanaema tuli Eestist Kanadasse ja tõi kaasa ühe vana jutu. See oli nii:

„Mees ehitas maja ja tõrvas katuse ära. Lind lendas katusele ja saba jäi kinni. Tõmbas saba lahti, nokk jäi kinni. Tõmbas noka lahti, saba jäi kinni. Tõmbas saba lahti, nokk jäi kinni. Tõmbas noka lahti, saba jäi kinni . . ."

Lapsed ei saanud jutust aru. Isa seletas siis, et mees määris maja katuse asfaldiga ja see polnud veel kuiv kui lind katusele lendas. Siis lapsed said jutust aru ja hakkasid naerma.

Sellel jutul ei olegi lõppu.

Väike tüdruk ees on Elin Marley — tulevane hellake. Järgmised kuus on praegused hellakesed — esimeses reas Krista Kukla, Laine Raudsepp ja Karin Marley, teises reas Raja Raudsepp, Maaja Kukla ja Tiina Kask. Tagumised kolm on endised hellakesed, nüüd juba suured gaiditüdrukud Kyllike Sillaste, Marikka Meipoom ja Marja-Leena Roos. Tiina hoiab gaidimaleva laskevõistluse trofeed, mille Rajaleidjad sel aastal võitsid ja Marikka hoiab Rajaleidjate lippu. Kõik hellakesed on Rajaleidjate lipkonna „Sädemed". Foto: Jämesäär

Tubli saag

Taat ostis uue sae ja läks metsa puid lõikama. Saagis ja saagis, kuni väsis. Ei jõudnudki puud läbi saagida.

„Heidan veidi puhkama," mõtles taat ja uinus.

Karupojad Mimm ja Mõmm tulid puu juurde ja nägid saagi.

„Minu oma," ütles Mimm.

„Ei, minu oma," ütles Mõmm ja võttis sae otsast kinni.

„Mina nägin enne. Anna siia!" hüüdis Mimm ja tõmbas sae teisest otsast.

Saag käis kord ühele, kord teisele poole. Äkki hakkas puu ragisema. Mimm ja Mõmm ehmusid ja põgenesid minema.

Taat ärkas ja imestas. „Küll sain tubli sae, kohe ise lõikab puid!"

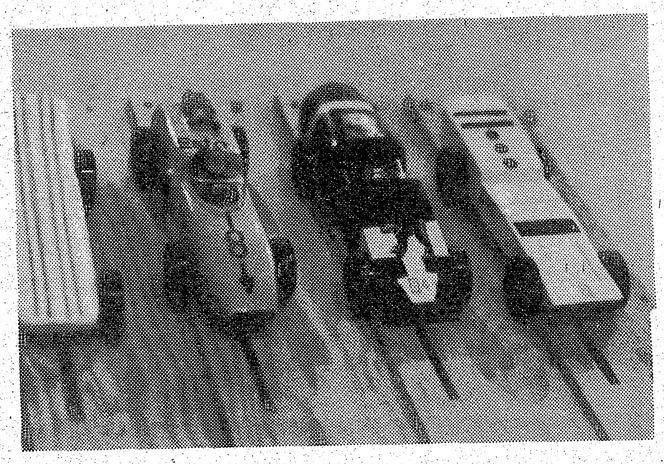

Hundudel toimub igal aastal võidu-sõidu-autode ehitamise võistlus. Kui autod valmis, siis peetakse võistlus — kelle auto on kõige kiirem. Selle võistluse võitjad igast hunduparvikust lähevad Toronto võistlustele. Lembitu noolepoiste võistlusel tuli võitjaks Miku LINKRUUS. Teisele kohale tuli Erik LEPIK ja kolmandale kohale Taavo WESTERBLOM. Pildil on mõned noolepoiste tehtud autod.

VALLATU VARBLANE

Vanaema istus aias sooja kevadpäikese paistel. Ta ei saa kunagi olla tegevuseta, sellepärast ta kudus. Lõngakerad olid vanaema kõrval korvis.

Varblased ehitasid pesa. Nad lendasid ja kandsid kõrsi, paberitükke ja nöörijuppe pesakasti. Varblased on linna linnud. Nad ehitavad oma pesa sellest, mis linnas on leida.

Vanaema läks korraks tuppa. Aeda tagasi tulles kutsus ta meid kõiki vaatama. „Varblased panevad pesasse telefoni. Kui ei usu — tulge ja vaadake."

Varblane oli tõesti teinud vallatu tembu. Ta oli noka vahele võtnud lahtise otsa lõngakera küljest ja sellega pesasse lennanud. Ta istus praegugi pesas ja sikutas uut lõnga lennuaugust sisse.

„Igal naljal on omad piirid," ütles vanaema lõpuks ja tõmbas lõnga pesast välja. Ta keris selle uuesti kerale tagasi. Nüüd oli varblase kord imestada. Ta istus lennuaugul, pea viltu ja ütles: „Tsirk, tsirk!"

Mõistatus

Suvel magab, talvel käib, vihma kardab, külma ei karda.

Kasukas.

Õnnetu poiss

(Hästi lühike näidend)

Väike poiss seisab tänaval ja nutab kibedasti. Üks võõras mööduja hakkab poisiga kõnelema.

Mööduja: „Poisu, miks sa nii kibedasti nutad?"

Poiss: „Sellepärast, et kõikidel lastel tuleb nüüd koolivaheaeg, aga minul ei tule."

Mööduja: „Mispärast siis sul ei tule koolivaheaega?"

Poiss: „Sellepärast, et ma ei käi veel koolis."

AABITS

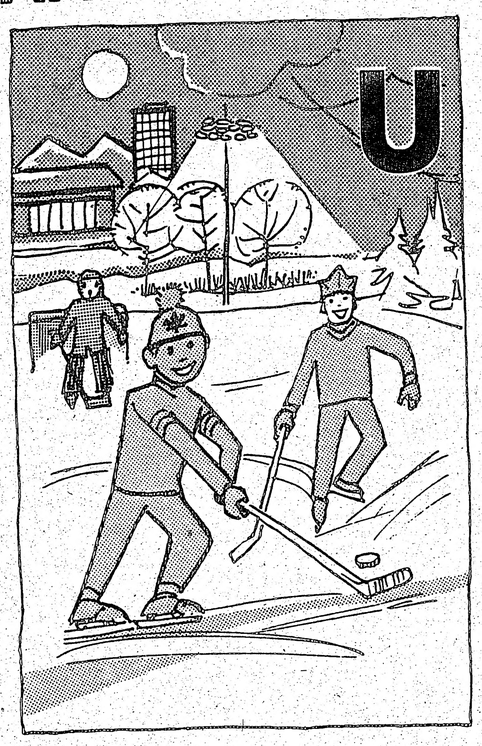

UUU UNO PUU UISK KUUSK URMAS UU-UU

UISUJÄÄL JA MÄNGUHOOS
ON UNO, URMAS IKKA KOOS.
ÜLE KATUSTE JA PUU
VAATAB ÜMMARGUNE KUU.

ÜÜÜ ÜLO ÜKS ÜLLE ÜLANE ÜLAL ÜLLATUS

ÜLLATUS ÜLLELE —
ÜLASED ON METSA-SÜLES.
ÜLO JOOKSEB ÜLE NURME,
TÕMBAB TUULE-LOHE ÜLES.

Kahe otsaga sõnad

Ene ja Luule said kokku hellakeste koondusel. „Ma õppisin ühe naljaka eestikeelse sõna," ütles Luule. „See on ikka sama, kas loed algusest või lõpust."

„Mitu tähte on selles sõnas?" küsis Ene. „Kui sa ütled tähtede arvu, siis mina ütlen kohe selle sõna."

„Kolm," vastas Luule.

„Udu," ütles Ene.

„Kuidas sa tead?" imestas Luule. „Aga mis sa siis oleksid ütelnud, kui ma oleksin nimetanud — neli?"

„Kook," vastas Ene.

Luule ei suutnud Ene tarkust küllalt imetleda. „Aga kui ma oleksin ütelnud — viis?"

„Kirik."

„Ja kui oleks kuus tähte?" küsis Luule.

„Sammas. — See on niisugune kivist või puust post."

Luule pani käed kokku ja küsis imestades: „Kuidas sa nii tark oled ja kõiki neid sõnu tead?"

„Mul on niisugune nimi," vastas Ene ja naeris.

★

Kas keegi teab veel niisuguseid naljakaid eesti sõnu, mis on algusest ja lõpust lugedes samad?

Armast sõpra

MARET VESSMANN'i

mälestavad

MIHKEL LÕUGAS perekonnaga
HENN KURVITS perekonnaga
ASKO KUTTI perekonnaga
ENDEL ja HELJU KIVIOJA

Kotkajärvelt lahkus igaveseks meie armas

MARET VESSMANN

Kaastundes isale, õele, abikaasale ja poegadele,

sügavas leinas

KOTKAJÄRVE PERE

Mälestame kauaaegset sõpra

ERNA TAGEL'it

EVALD UIBOPUU
ÕIE UIBOPUU
VALVE ROSIN
ALEKS NAHKSEPP

Mälestame kurbuses head sõpra ja naabrit

ERNA TAGEL'it

BERTA ROHTLA
HANS ja ILME KUBU
JAAN ja LEIDA EINOLA
ERICH ja VILME PEDE

Nõutakse uuemaid andmeid

Ontario Consumer and Commercial Relations Minister Monte Kwinter avaldas üleskutse kõigile provintsis asuvaile mitte-tulutaotlevaile ja abistamisorganisatsioonidele, et nad värskendaksid avalikku informatsiooni oma organisatsiooni juhtkonna kohta, mis on valitsuse kaustades. Üle 20.000 abistamis-, spordi-, seltskondlikul ja muul mitte-tulutaotleval organisatsioonil tuleb anda tänast ajakohast informatsiooni ministeeriumi Companies Branch'ile 15. juuliks.

Minister soovitas organisatsioonidel tegutseda niipea kui võimalik, kuna kohese andmete saatmisega jätkub piiratud vastutuse kaitse esimeestele, juhatusliikmeile ja liikmeile, selgitas minister Kwinter.

Organisatsioonidel on 30 päeva vastamiseks. Need, kes ei saada nõutavat materjali, võivad kaotada oma saadud õigused ja tulevad likvideerimisele. Nõutud informatsioon hõlmab nimekirja nendest nimedest, kes on praegu esimeesteks ja juhatusliikmeiks ning nende kodustest aadressidest, samuti organisatsiooni büroo aadress. Selline juhatuste uuendamise protseduur viiakse läbi igal kolmel-neljal aastal. Uuendus on vajalik, kuna ministeerium saab pidevalt järelepärimisi igasuguste organisatsioonide kohta, sest publikul olevat õigus teada, kes on mitte-tulutaotlevate organisatsioonide taga kellega neil on tegemist.

Sellekohane teade saadetakse ministeeriumi poolt mitte-tulutaotlevate organisatsioonide poolt antud viimastele teadaolevaile aadressidele. Kui sellised organisatsioonid pole saanud sellekohast teadaannet juuni lõpuks, neil tuleb võtta kontakt ministeeriumiga, tel. (416) 963-0544.

ARMAST ABIKAASAT, EMA, TUTART, ÕDE JA TÄDI

MARET VESSMANN'i

neiuna MATSINA

sündinud 20. aprillil 1934 Pärnus

surnud 13. juunil 1986 Torontos

mälestavad kurbuses

VIKTOR
ROBERT
ALLAN
ALEX
EDA
EKKE

OOTAMATULT LAHKUNUD SÕPRA

MARET VESSMANN'i

leinavad

URVE ja REIN KORI
MAIE ja EDGAR LEES
MARY ja HARRY LIIV
VALLY ja HELMUT NIIDAS
LEILI ja ERICH NURM
MILVI ja VELLO SILM
VIIVI ja ARVO VAHTRA
perekondadega

AVALDAME KAASTUNNET VIKTOR VESSMANNILE TEMA ABIKAASA

MARET VESSMANN'i

surma puhul

VALVE ja RALF ISBERG
LIIA ja KARL ORAV
MARGOT ja HENNART NORTMAA
HELGI ja ILMAR SAMBLA
BRUNO ja DAPHNE PIIL
ASTA ja OSVALD PIIL
perekondadega

USA väeosad võõrriikide lennuväljadele?

WASHINGTON — USA kaalutleb oma väeosade paigutamist välisriikide lennuväljadele kaitsmaks USA lennuliine ja reisijaid lennukihõivajate ja terroristide vastu, ütles kongressiliige Don Glickman, Ta lubas selleise seaduseelnõu esitada USA üksuste kasutamiseks välisriikide lennuväljadel, kui nendega sellekohane kokkulepe saavutatakse.

Sügavas leinas ja kaastundes VESSMANNI skaudiperekonnale

MARET VESSMANN'i

lahkumise puhul

LEMBITU MALEV

Kui üks süda ja üks hing!

LAHKUS MINU KAL

AM

KIRIKU

EELK TORONTO
VANA ANDRESE KOG

383 Jarvis St., Toront
Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Peterso
3714 Beechollow Cr
Mississauga, Ont. L4Y
Tel. 624-6128 või 625-
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mi
Koorijuht pr. Asta Ball

Pühap., 22. juunil kell 1
VÕIDUPÜHA tähistav ju
nistus perek. Hiirte su
Teejuhiseid palume jälgida
tedes. Sõiduvõimaluste pu
palume helistada — hr.
Kuld, tel. 889-7689.

Pühap., 29. juunil on
dalalõpp, jumalateenistust

Pühap., 6. juulil kell 5
hapäevane JUMALATEE
Teenib õp. Elmar Pähn.

Õpetaja kõnetunnid te
kella 6—8 õhtul ja neljapä
la 2—8 õhtul.

Kiriku kantselei on ava
päeviti kella 10 hommi
kella 8 õhtul.

TORONTO EMMAN
EVANGEELNE KOG

21 Swanwick Ave
Tel. 698-5645

Jutlustaja Allan La
72 Appleby Cres
Markham, Ont. L3R
Tel. 477-6248

Pühap., 22. juunil k
piiblikool täiskasvanuile.
JUMALATEENISTUS.
Jaanus Kärner. Solist Ra
(Buss Eesti Kodust kell
Kell 6 õ. ingliskeelne
TEENISTUS. Kõneleb
mik.

Pühap., 29. juunil k
piiblikool täiskasvanuile
p.l. JUMALATEENIST
leb Allan Laur. Duetila
Eesti Kodust kell 1.15
6 õ. ingliskeelne JUM
NISTUS. Kõneleb Alla

LAHKUS MINU KALLIS EMA JA MEIE ARMAS VANAEMA

AMANDA HELENE MÄLGI

neiuna RAMMUL

sündinud 30. septembril 1907 Tartumaal
surnud 14. juunil 1986 Torontos

Leinavad sügavas kurbuses

tütar HILLE abikaasa VÄINOGA
ALLAN, ENDEL ja LINDA

Avaldame südamlikku tänu kõigile, kes minu armsa mehe, meie isa ja vanaisa

AUGUST KIILASPEA

viimsele teekonnale saatmisest osa võtsid, tema viimset voodit lilledega kaunistasid, meile isiklikult, kirjalikult ja ajalehekuulutustega kaastunnet avaldasid.

Siiras tänu õp. Petersoole sisutiheda ja haarava leinatalituse ning dr. R. Toile ilusa orelimängu eest.

Suur aitäh T. E. Meeskoorile, kes oma kaunite lauludega leinatalitust kaunistas ja ka kõigile, kes järelehüüdeiks sõna võtsid.

Leinav LESK ja LAPSED perekondadega

Armast

MARET VESSMANN'i

mälestavad leinas

ENE ja MAIT
KRISTI ja KALLE
HERTA

Kallist gaiderit

MARET VESSMANN'i

mälestavad leinas

EESTI GAIDIDE MALEV KANADAS
EESTI GAIDERITE KOGU KANADAS KOONDIS

Kauaaegset head sõpra

MARET VESSMANN'i

mälestavad

ENDEL MELISTE perekonnaga
ALEKSANDER MELISTE

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 22. juunil kell 12 päeval VÕIDUPÜHA tähistav jumalateenistus perek. Hiirte suvekodus. Teejuhiseid palume jälgida ajalehtedes. Sõiduvõimaluste puudumisel palume helistada — hr. Hjalmar Kuld, tel. 889-7689.

Pühap., 29. juunil on pikk nädalalõpp, jumalateenistust ei ole.

Pühap., 6. juulil kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS. Teenib õp. Elmar Pähn.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 2—8 õhtul.

Kiriku kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 hommikul kuni kella 8 õhtul.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645

Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühap., 22. juunil kell 2 p.l. piiblikool täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Jaanus Kärner. Solist Raul Pumber (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.) Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Tom Rüdmik.

Pühap., 29. juunil kell 2 p.l. piiblikool täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Ductilaule. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.) Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmapäeval, 18. juunil kell 6 õ. piibli-palvetund.

Pühapäeval, 22. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

Kolmapäeval, 25. juunil kell 6 õ. piibli-palvetund.

Pühapäeval, 29. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib K. Raid.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)

Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 29. juunil kell 15.00 VABAÕHU-JUMALATEENISTUS Hõbe talus (Hwy 48 & Royal Beach Rd).

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus, 501 Davisville Ave., Torontos. Igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

TORONTO EESTI SEITSMENDA PÄEVA ADVENTKOGUDUS

804 Broadview Avenue
(allmaaraudteejaama vastas Eesti Maja poole). Abijutlustaja telefon 626-3417.

Koosolekud igal laupäeval, kell 9.30 ja 11 e.l., väljaarvatud juuni 28, siis on laagrikoosolek Ottawas.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

Pühapäeval, 22. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib õpetaja A. Taul.

Pühapäevla, 29. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib õp. E. Heinsoo.

Õpetaja A. Taul on puhkusel 24. juunist 8. juulini.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID kolmapäeviti kl. 9.30—12 hommikul ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul. Muul ajal telefoni teel.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 22. juunil kell 11 homm. koguduse 37. aastapäeva JUMALATEENISTUS. Kõneleb V. Krabi „Vaimu võidmise auline che", laulab segakoor Ch. Kipperi juhatusel.

Kell 6 õ. Oswald Smithi laulude õhtu. Peoples Churchi ansambel, Asta Kaups ja segakoor.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:

aastas	$62.— pluss saatekulu	$45.—,	kokku $107.—
poolaastas	$34.— pluss saatekulu	$23.—,	kokku $57.—
veerandaastas	$18.— pluss saatekulu	$11.50,	kokku $29.50

USA-s:

aastas	$62.— pluss saatekulu	$49.—,	kokku $111.—
poolaastas	$34.— pluss saatekulu	$25.—,	kokku $59.—
veerandaastas	$18.— pluss saatekulu	$13.—,	kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha santa ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....
.....
.....
.....

Murray E. Newbigging
Ltd.
Matusebüroo

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Kolmapäeval, 18. juunil, 1986 — Wednesday, June 18, 1986

St. Pauli kiriku esisel jalutas edasi-tagasi mees, kelle pea ümber olid trellid ja okastraat, kes kujutas 800.000 baltlast, kes olid kadunud N. Liidu orjalaagreis.

Kuni 1500 mälestasid . . .

(Algus lk. 1)

Küünlavalgustus kiriku ees on sümboolne viis kodu mälestamiseks. Meie kohus on pühendada end nende eest, kes on kannatanud või kes kannatavad praegu. Õigus pole ettenähtud ainult mõnele inimesele; kui tahame õigust, siis peame arvestame ka teistega. Kui tahame rahu, siis koos teistega. Olles kaotanud kodumaad, peame toetama neid, kes sama saatust jagavad, kes on aetud oma maalt, on näljased ja kodupaigata.

Eeloleval 13./14. juuni vahelisel ööl tulevad meie juurde hääled minevikust, nende hääled, kes surid kaugel kodumaast, hääled neilt, kes oma kodumaal ei tohi rääkida oma keelt, kes hüüavad appi teatud liiki kõrbemaastikus.

Pärast jutlust õp. U. Petersoo tutvustas 23. augustil ettenähtud Musta Lindi Päeva. See on Ribbentropi — Molotovi pakti sõlmimise päev, mis oli ka selle sündmuse põhjustajaks, mida täna tähistame. Selle aktsiooniga on ühinenud balti, idaeuroopa ja teiste rahvaste liikmed. Ta soovitas, et kõik balti kristlased annaksid täie toetuse sellele aktsioonile, mis näitab, et me ei ole unustanud.

Kolm erirahvast mälestasid küüditatuid oma keeles,

eesti keeles ütles mälestussõnad õp. T. Nõmmik, kuna Monika Roose süütas ühe küünla kolmest.

Järgnesid läti õp. A. Celms ja leedu vaimulik P. Gaida, samaaegselt kummastki rahvusest tütarlaps süütas küünla.

Rahvuste palve pidas õp. A. Zhilinskas, Meie Isa palve luges õp. Augustin ja pärast lõpulaulu ütles õnnistussõnad peapiiskop A. Lusis. Järgnesid kolme riigi hümnad; eestlaste laul kostis tänavu küllaltki tugevana. Viimaseks lauldi asukohamaa hümn.

Jumalateenistust kaunistas Anita Raudans orelil kahe prelüüdiga sissejuhatuseks, E. Elgari „For the fallen" ja lõpuks J. Pachelbeli postluudiumi, samuti oli ta orelil koraalide saatjaks.

Jumalateenistusele järgnes küünlavalge protsessioon kiriku esisel ja teisel pool tänavat.

Balti Föderatsioon Kanadas soovitas süüdata küünla kas küüditatute või dissidendi mälestuseks. Sajad ja sajad inimesed palistasid kahel pool tänavat, kuna kolme Balti riigi lipud lehvisid rahva kohal.

Demonstratsioon äratas elava liiklusega tänaval palju tähelepanu. Möödujaile jagati lendlehte „What is June 14?", kus öeldi, et igal aastal, 14. juunil balti rahvad tähistavad kurbusega hirmuäratavat ööd 45 aastat tagasi, kui eesti, läti ja leedu rahvaste hävitamine algas. Kokku on koos järgnevate suurküüditamistega seda saatust jaganud 800.000 inimest 6.5 miljonist eestlasest, lätlasest ja leedulasest.

Jõekäärul

MÜÜA

korralik suvila. Nõuetele vastav septic tank, soevesi, puurkaev.

Tel. 488-8533

Film Auschwitzist

Lääne-Saksa filmimees B. von zur Mühlen avastas k.a. jaanuaris Moskvat külastades filmi, mille võttis punaarmee kaameramees kohe pärast Auschwitzi laagri vallutamist venelaste poolt 22. 1. 1945.

Seda tunniaja pikkusega filmi mis on ainuke Auschwitzi veel ellujäänud 600 vangi vabastamisest, näidati ajakirjanduse esindajatele Bonnis.

Suur osa filmist näitab nõuk. arste uurimas piinamiste ja katsetuste all kannatanud lapsi. Umbes 200 juudi last, kollase tähega nende närustel ürpidel, on filmitud näitamas oma käsivartele tätoveeritud numbreid.

Punaarmeelased näitavad vangidelt võetud riietusesemeid. Muuhulgas koguti laagris 840 000 kleiti ja 16 milj. paari jalatseid. Avastati ka 45 000 kotti pügatud juustega, millest sakslased valmistasid ümbertöötamise teel lõnga ja sokke.

Filmitud oli ka poola eraisikuid matmas 250 vabastamisel leitud ja 250 pisut hiljem surnud vangide laipu. Filmija, punaarmeelane A. Voronitsov ütles, et Auschwitzi vange valdas hirm kui vene sõdurid sinna jõudsid — rääkimata juubeldamisest. Ta ütles ka, et põhjus, miks seda filmi 40 aasta jooksul ei näidatud, oli venelaste vähene huvi sellise sisuga filmi näitamiseks kohe pärast sõda. Väikest osa sellest demonstreeriti asitõendina Nürnbergi sõjasüüdlaste protsessi jooksul.

EPL

JÕEKÄÄRUL MÜÜA SUVITUSKRUNTE HOONETEGA JA ILMA.

Informatsiooniks:

V. SALURAND
General Delivery
Udora, Ont. L0C 1L0
tel. (705) 228-8334
või helistada Torontos
(416) 757-4693

Tallinna päevad Kielis

Tallinn ja Kiel on sõpruslinnad. 12. mail avati Kielis eesti päevad, mis puhuks oli sinna Eestist saabunud 140-liikmeline grupp, kus peale artistide ja poliitikute olevat kuulunud ka „üldsuse" esindajaid. Artistideks olid olnud akadeemiline meeskoor, rahvakunstiansambel Kuljus, kammermuusikaansambel „Camerata Tallinn". Neist viimane olevat olnud väga menukas.

Kieli tänval nähti eestlasi, kes hoidsid käes saksa ajalehti, kus oli hopis põhjalikumalt kirjeldatud Tshernobõli katastroofi kui seda olid teinud nõukogude meediavahendid. Katastroofi tõeline suurus oli neid väga murelikuks teinud.

Castro:
Kristuse õpetus revolutsioonile

SAO PAOLO — Karl Marx mõistis religiooni kui „oopiumi rahvale" hukka, aga tema prominentseim järglane Fidel Castro annab usule teise võimaluse. Ta ütleb, et ta usub, et Kristuse õpetus on väga revolutsiooniline ja liitub täielikult sotsialistliku või marksistlik-leninistliku sihtidega.

Väino Väljas saadikuks Nikaraaguasse

23. mail teatas N. Liidu teadeteagentuur Tass, et Nigaraagua senine sadik J. Shljäpnikov on kutsutud ära ja sellele kriitilisele diplomaatlikule postile on määratud senine Venetsueelas olnud N. Liidu saadik Väino Väljas.

Väino Väljas tegi karjääri Eestis ja jõudis kodumaa eestlasena kõrgeimasse partei tippu, kus ta aga äkki hoopis riigist välja saadeti kõrvalisele diplomaadikohale Venetsueelasse, Trinidadi ja Tobagosse. Arvatavasti tegi ta selles piirkonnas nii head tööd, et saadeti sellisele „kriitilisele positsioonile" nagu on Nikaraagua, kus N. Liidul on mängus eriti suured huvid.

V. Väljas sündis Hiiumaal, Emmastes 28. märtsil 1931. Ta on olnud parteiliige aastast 1952. On lõpetanud Tartu ülikooli ajalooteaduskonna. Sai EKP Keskkomitee liikmeks aastast 1961. On olnud ENSV Ülemnõukogu V—VI ja IX koosseisude ja NSVL Ülemnõukogu VII—IX koosseisude saadikuks. Lenini ordeniga vääristati juba 1965.

Viimased aastad on töötanud Venetsueelas ja otsinud kontakti ka seal asuvate baltimaalastega.

Väino Väljas

Multicultural Canada avas Torontos büroo

Möödunud kolmapäeval avas Kanada mitmekultuuri minister Otto Jelinek oma büroo 720 Spadina Ave. toomaks rahvale lähemale Kanada mitmekultuurilisuse teenindusi, abi ja informatsiooni.

2800 ruutjalaga põrandapinnal on ruumid kümnele teenistujale, kellest vähemalt kaheksa räägivad erikeeli, büroojuhiks on John Nichols. Selle büroo avamisega on O. Jelinek täitnud oma lubaduse, mille ta tegi möödunud novembris tegemaks Multiculturalism Canada rohkem nähtavaks ja kättesaadavaks inimestele, keda ta teenib.

Avamisel oli palju mitmekultuuri alal tegelevaid inimesi ja etnilisi ajakirjanikke. Lühemas sõnavõtus minister O. Jelinek märkis, et selle büroo avamisega toob ta oma ministeeriumi „tänava tasemele", toob selle mitmekultuurilise rahva hulka, sest mitmekultuurilisus kuulub kõigile kanadalasile. Minister O. Jelinek ütles, et ta tunneb, et see on alles algus. Tahetakse jätkata mitmete kultuuriharude väljaarendamist, kuhu kuuluksid ka sotsiaalsed, majanduslikud ja poliitilised alad.

Suunates oma sõnavõtu kohalolevale väga mitmekülgsele etnilisele osavõtjaskonnale ütles ta, et „Kanada valitsus on teie sõber" ja tal on kavas avada selliseid büroosid veel teistes linnades, esmalt suurlinnades nagu Montreal ja Vancouveel teistes linnades, esmalt suursammudega ta liigub õiges suunas.

Uus büroo asub Toronto mitmekülgsemas etnilises keskkonnas (peaaegu Tartu College'i naabruses) ja tahab anda finantsilisi ning tehnilisi nõuandeid, abistada ja julgustada etnokultuurilisel alal tegutsevaid üksikisikuid ja organisatsioone.

Mitmekultuuri ministeeriumi büroo pole mõeldud duplikeerima seniseid sotsiaalseid ja kultuurilisi teenindusi, mis on juba olemas teiste föderaalvalitsuse ja eraettevõtlike asutuste läbi. Tegelikult see töötaks koos ja abistaks neid organisatsioone, mis teenivad rahvast, samuti täidavad oma osa etnilises ühiskonnas.

Sündmuste kalender

Esmaspäeval, 23. juunil kell 7.30 õ. Eesti Maja suures ja keskmises saalis Võidupüha ja jaaniõhtu.

Laupäeval, 5. juulil Seedriorus Suviharja-pidu, kell 4 p.l. kontsertaktus, kell 9 õ. vabaõhuteater.

Vajatakse
KODUABILIST
palk kokkuleppel
Helistada kell 7—8 õ.
699-7316

wintario

12. juunil toimunud Wintario loosimisel langes peavõit $200.000 piletile nr. O 048028, $1000 — 58485, $100 — 3055, $10 — 846 ja tasuta piletiraamat — 06.